

**PUOLUE ULKOMAIDEN SOTILAALLISEN INTERVENTION
JA KANSALAISSODAN KAUDELLA**
(vuodet 1918—1920)

**1. Ulkomaiden sotilaallisen interventio ja kansalaissodan
alku. Puolue järjestämässä vastaiskua maahanhyökkäjille
ja valkokaartilaisille**

Neuvostomaa ei saanut käyttää kovinkaan kauan hyväkseen niin suurella vaivalla hankkimaansa rauhallista hengähdysaikaa. Neuvostovaltion ulkoiset ja sisäiset viholliset pakottivat neuvostokansan keskeyttämään rauhanomaisen sosialistisen rakennustyön ja käymään sotaa.

Ulkomaiden imperialistit eivät voineet millään suostua sellaisen maan olemassaoloon, missä työläiset ja talonpojat olivat vallassa ja vaikuttivat esimerkillään vallankumouksellistavasti kapitalististen maiden työtätekeviin. Monopolistit eivät olleet halukkaita menettämään niitä miljardeja ruplia, joita he olivat lainanneet tsaarivallalle ja porvarilliselle Väliaikaiselle hallitukselle, he eivät olleet halukkaita luopumaan niistä valtavista voittotuloista, joita olivat saaneet Venäjällä omistamistaan kaivoksista, tehtaista, louhoksista jne.

Venäjän eroaminen sodasta huolestutti kovin Entente-maiden imperialisteja. Heillä ei ollut enää tukena Venäjän armeijaa, joka siihen asti oli pitänyt vastassaan enemmän kuin puolet saksalaisten joukoista. Lisäksi imperialistit pelkäsivät, että Neuvosto-Venäjän rauhanpolitiikka voi olla muiden maiden työtätekeville esimerkkinä siitä, miten saadaan vihattu sota loppumaan.

Jo heti ensimmäisinä päivinä Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen voiton jälkeen Englannin, Ranskan, USA:n ja Japanin imperialistit alkoivat varustautua rosvoretelle Neuvosto-Venäjää vastaan. Joulukuussa 1917 Englannin ja Ranskan hallitukset tekivät keskenään USA:n tietien ja suostumuksesta salaisen sopimuksen toiminta-alueiden jaosta: Ranska sitoutui taistelemaan Neuvostojen valtaa vastaan Ukrainassa, Krimillä ja Bessarabiassa ja Englanti Donilla, Kubanilla ja Kaukasiassa. Brestin rauhan teon jälkeen, kun noilla valtioilla

ei enää ollut toiveita siitä, että Neuvostotasavalta saadaan kuristettua Saksan armeijan avulla, Amerikan, Englannin ja Ranskan imperialistit laskivat keväällä 1918 joukkoja maihin Muurmannissa. Huhtikuussa Japani suoritti osaston voimin maihinnousun Vladivostokissa. Japanilaisia seurasivat englantilaiset. Ententen maat käyttivät Neuvostovaltaa vastaan Venäjällä ollutta tšekkoslovakialaista armeijakuntaa. Tšekeistä ja slovakeista, jotka olivat joutuneet vangiksi tai siirtyneet vapaaehtoisesti Itävallan armeijasta Venäjän puolelle, oli muodostettu sodan aikana yli 40 tuhatta miestä käsittävä armeijakunta. Kun Saksan kanssa solmittiin rauha, saivat tšekkoslovakialaiset Neuvostovallalta luvan matkustaa Siperian ja Kaukoidän kautta Länsirintamalle, Ranskaan, missä jatkuu sota Saksaa vastaan.

Mutta intervention järjestäjillä oli toisenlaiset aiomukset: he alkoivat yllyttää tšekkejä ja slovakkeja kapinaan Neuvostovaltaa vastaan.

Armeijakunnan rivimiehistö oli haluton nostamaan asettaan neuvostokansaa vastaan. Tšekkien ja slovakkien keskuudessa oli kommunisteja. Toukokuussa 1918 pidettiin tšekkiläisten ja slovakkieläisten kommunistien edustajakokous. Monet sotavangeiksi joutuneet tšekit ja slovakit liittyivät Punaisen Armeijan riveihin ja taistelivat rintarinnan venäläisten soturien kanssa puolustaen sosialistista maata, koko maailman työtätekevien isänmaata.

Imperialistit kävivät salaisia neuvotteluja armeijakunnan päällystön kanssa ja saivat sen suostutetuksi esiintymään Neuvostovaltaa vastaan. Armeijakunnan päällystö petti tšekkoslovakialaisia sotamiehiä levittelemällä sellaista provokatorista huhua, että Neuvostohallitus aikoo luovuttaa heidät Itävalta-Unkarille. Toukokuun lopulla 1918 tšekkoslovakit nostivat kapinan. Kapinalliset mobilisoivat joukkoihinsa tšekkiläisiä ja slovakkieläisiä sotavangeja ja heihin liittyi vapaaehtoisina muutamia tuhansia venäläisiä valkokaartilaisia. Kapinoitsijat muodostivat huomattavan voiman — 60 tuhatta hyvin aseistettua miestä ja upseeria.

Tšekkoslovakialaisen armeijakunnan esiintyminen siivitti sisäistä vastavallankumousta. Vallasta syösty riistäjaluokat aloittivat kansalaissodan. Imperialistit auttoivat vastavallankumouksellisia järjestäytymään, varustivat heitä aseilla ja ammuksilla. Kadettien, eserrien, menševikkien ja porvarillisten nationalistien puolueet tekivät sopimuksen imperialistien kanssa. Vastavallankumoukselliset suostuivat luovuttamaan ulkolaisille anastajille valtavia alueita ollen valmiita jaottelemaan Venäjän, tekemään siitä siirtomaan, kunhan vain olisivat saaneet riistettyä vallan työtätekevilta. Siperiassa, Uralilla ja Volgan varrella puhkesi vastavallankumouksellisten järjestämiä neuvostovastaisia kulakkikapinoita. Maahanhyökkääjien

vaikutuksesta ja heidän avullaan erilliset neuvostovastaiset esiintymiset koostuivat yhtenäiseksi koko Venäjää käsittäväksi vastavallankumouksen vyöryksi. Pariissa kuukaudessa tšekko-slovakialaiset valtasivat yhdessä sisäisen vastavallankumouksen voimien kanssa huomattavan osan Siperiaa ja Uralia, valloittivat Samarana, Kasaanin ja useita muita Volgan varren kaupunkeja.

Siis Neuvostotasavaltaa vastaan taistelivat yhdessä kaksi vastavallankumouksellista voimaa — ulkomaiset maahanhyökkääjät ja Venäjän porvariston, tilanherrojen ja kulakkien valkokaartilaislauma.

Vihollisen valtaamalla seuduilla likvidoitiin Neuvostovallan elimet ja muodostettiin vastavallankumouksellisia „hallituksia”: Omskissa Siperian „hallitus”, Samarassa Perustavan kokouksen jäsenten komitea jne. Näissä „hallituksissa” olivat enemmistönä eserrät ja menševikit, jotka naamioivat porvariston avointa diktatuuria valheellisilla demokratia-fraaseilla.

Maahanhyökkääjät ja valkokaartilaiset aloittivat hyökkäyksen myös maan muilla seuduilla. Ne etenivät Muurmannista Petroskoita kohti uhaten Pietaria. Englantilaisia, ranskalaisia ja amerikkalaisia sota-alkuksia ilmaantui Valkealle merelle Arkangelin läheisyyteen. Kaupungin vallattuaan maahanhyökkääjät muodostivat valkokaartilaisen marionettihallituksen.

Vladivostokissa maihin nousseet maahanhyökkääjät autoivat tšekkoslovakialaista armeijakuntaa ja venäläisiä valkokaartilaisia valloittamaan kaupungin ja miehittämään koko Kaukoidän. Yrittäen saartaa Neuvosto-Venäjän englantilaiset hyökkäsivät Turkestaniin ja valtasivat osan sen alueesta. Taka-Kaukasiassa englantilaiset valloittivat yhdessä valkokaartilaisosastojen kanssa Bakun. Aserbeidžanissa vangittiin Neuvostovallan johtohenkilöitä, siinä luvussa sellaiset huomattavat puolueen toimihenkilöt kuin S. Šaumjan, P. Džaparidze, M. Azizbekov, I. Fioletov, J. Zevin. He olivat niiden 26 bakulaisen komissaarin joukossa, jotka ammuttiin Englannin imperialistien toimeksiannosta. Aserbeidžanissa maahanhyökkääjät lujittivat musavastien vastavallankumouksellista hallitusta, Gruusiassa menševikkien ja Armeniassa dašnakkien hallitusta.

Bakun valtaaminen sulki Neuvostotasavallan siihen vihollisen saartorenkaseen, jonka englantilaiset ja ranskalaiset, amerikkalaiset ja japanilaiset maahanhyökkääjät olivat luo-
neet.

Maahanhyökkääjien sotilaalliset menestykset selittää se, että Punaista Armeijaa vasta luotiin, se oli lukumäärällisesti pieni eikä sillä ollut kokemusta.

Neuvostovallan vaikeuksia lisäsi keskivarakkaan talonpojan horjuva kanta. Saatuaan voittaneen proletariaatin käsistä maata keskivarakas talonpoika päätteli, että vallankumous oli päättynyt. Se ei ymmärtänyt, että tilanherrat ja porvaristo eivät voi

sulattaa vallan menetystä ja että maata ja vapautta on puolustettava vastavallankumouksellisilta. Vastavallankumoukselliset käyttivät hyväkseen keskivarakkaan talonpojan empimistä.

Huomattava merkitys oli myös sillä, että maahanhyökkääjät valtasivat etupäässä takapujuisia reunamaita, missä ei ollut teollisuutta ja missä oli vähän työläisiä, sekä sellaisia kansalliselta kokoomukseltaan kirjavia alueita, joilla riehui nationalistinen vastavallankumous.

Maahanhyökkääjät ja valkokaartilaiset yrittivät aloittaa laajan neuvostovastaisen taistelun myös maan keskiosissa. Heinäkuussa 1918 Ranskan Venäjän-lähettilään Noulensin osoituksesta eserrät valtasivat Jaroslavl'n ja valmistelivat kapinoita 20 muussa kaupungissa. Vasemmistoeserrien mellakka Moskovassa oli myös tämän salaliittoketjun renkaita. Tästä vasemmistoeserrien seikkailuyrityksestä tehtiin kuitenkin loppu muutamassa tunnissa, ja Jaroslavlissa heidän kapinansa tukahdutettiin parissa viikossa. Muissa kaupungeissa salaliitto saatiin paljastettua hyvissä ajoin työtätekevien ja Yleisvenäläisen erikoiskomitean valppauden ansiosta. Neuvostovallan murtumattomana linnoituksena pysyivät keskiset alueet, jonne oli keskittynyt perusosa Venäjän proletariaatista ja jossa väestö oli kansalliselta kokoomukseltaan yhtäläistä.

Myös Saksan imperialistit osallistuivat aktiivisesti rikolliseen hyökkäykseen rauhantahtoista Neuvostovaltiota vastaan. Brestin rauhansopimuksen ehtojen mukaisesti he olivat sitoutuneet olemaan puuttumatta Venäjän sisäisiin asioihin. Mutta todellisuudessa he valtasivat Suomen tehden siellä lopun työväen vallasta, miehittivät Baltian maat, Valko-Venäjän ja Ukrainan, valloittivat Donin Rostovin ja tunkeutuivat Donille. Vastavallankumoukselliset ottivat riemuiten vastaan saksalaiset joukot. Tilanherrat ja porvaristo „unohtivat” yhtäkkiä sen, että vasta puolisen vuotta aikaisemmin he olivat kehottaneet Venäjän kansaa sotaan Saksaa vastaan „isänmaan” pelastamiseksi. Tällä menettelyllään omistavat luokat todistivat vielä kerran sen, että niiden isänmaa on siellä, missä ovat niiden pääomat.

Ukrainassa saksalaiset asettivat valtaan hetmani Skoropadskin, entisen tsaarinaikaisen kenraalin. Saksalaiset joukot miehittivät Gruusian sikäläisten menševikkien suostumuksella. Donilla saksalaiset toimittivat aseita atamaani Krasnoville ja auttoivat tätä armeijan muodostamisessa. Atamaani Krasnovin valkokasakkain armeija aloitti kesällä 1919 hyökkäyksen Tsaritsynin suunnassa murtautuakseen Volgalle ja yhtyäkseen sen vasemmalla puolella olevien vastavallankumouksellisten kanssa, eristääkseen nälänhädässä olevan maan Pohjois-Kaukasian vilja-alueista, Bakun naftakentistä ja lähteäkseen yhteisenä rintamana Moskovaa, Neuvostomaan pääkaupunkia, kohti. Siis itse asiassa Saksa toimi yhdessä Ententen maiden kanssa.

Saksan imperialismi uhkasi Neuvostomaata lännestä ja etelästä — Itämereltä Kaukasiaan asti.

Neuvostotasavalta oli joutunut tavattoman vaikeaan asemaan. Viholliset olivat valloittaneet valtavan osan maasta. Maahanhyökkääjät panivat valtaamallaan alueilla toimeen ennennäkemättömän terrorin. Neuvostolaitoksissa työskennelleitä henkilöitä ammuttiin. Pienintäkin vastarintaa tehneitä työläisiä ja talonpoikia tuhoittiin armotta kymmenin tuhansin. Pohjoisessa englantilaiset, ranskalaiset ja amerikkalaiset anastajat muodostivat pakkotyövankiloita, joiden johtoon asetettiin siirtomaista varta vasten tuotuja pyöveleitä. Pohjoisessa Mudjugin saarella ja Jokangassa sijaitsevilla vankiloilla maahanhyökkääjät pysyttivät ennenkuulumattoman petomaisen ja hirviömäisen kidutuskomennon.

Kaukoidässä ja Siperiassa amerikkalaiset monopoliyhtymät ja vieläpä USA:n hallituskin toimittivat valtavia määriä aseita ja ammuksia Venäjän vastavallankumouksellisille. USA ei ollut ainoastaan Venäjän vastavallankumouksellisten arsenaali. Amerikkalaiset joukot osallistuivat yhdessä japanilaisten maahanhyökkääjien kanssa taistelutoimiin partisaaneja vastaan vainoten ja teloittaen rauhallista väestöä. Maahanhyökkääjät rosvosivat kansan omaisuutta. He veivät maasta korvauksetta puutavaraa, turkiksia, kultaa ja raaka-aineita valtaviin summien arvosta.

Maahanhyökkääjät eristivät Neuvostotasavallan maan tärkeimmistä elintarvike- ja raaka-ainelähteistä. Neuvostotasavalta menetti naftalähteensä ja tärkeimmän, siihen aikaan miltei ainoan kivihiilialueensa — Donbassin. Tuotantolaitokset joutuivat seisomaan polttoaineen puutteessa. Kaupungeissa ei ollut valoa, sillä sähköasemat eivät toimineet. Polttoainepula vaikutti myös kulkulaitokseen: tämä ei kyennyt suorittamaan riittävästi kuljetuksia. Kansa näki nälkää. Leipäannos hupeni kahdeksannesnaulaan (50 grammaan), eikä sitäkään annettu joka päivä. Nälkää näkevä väestö joutui kulkutautien uhriksi. Pilkkukuume niitti kuolemansatoa. Lisäksi maahanhyökkääjien asiamiehet järjestelivät kaikkialla kapinoita, tihutöitä ja salaliittoja. Erään sellaisen salaliiton muodosti kesällä 1918 Englannin diplomaattinen edustaja Lockhart yhdessä Ranskan lähettilään Noulensin ja USA:n lähettilään Francisin kanssa. Tämä salaliitto oli yhteydessä kaikkien imperialististen maiden vakoilujärjestöihin. Salaliittolaisten aikomuksena oli vangita Kansankomissaarien Neuvoston jäsenet ja murhata V. I. Lenin. Imperialististen valtojen viralliset edustajat kävivät hillitöntä parjauskampanjaa Neuvostomaata vastaan.

Tällä tavalla alkoivat Venäjällä ulkomaisten imperialistien toimesta ja kotimaisten vastavallankumouksellisten tukemana aseellinen interventio ja kansalaissota, jota kesti vuoden 1920 loppuun.

„Kaikille on tunnettua”, V. I. Lenin kirjoitti, „että meidät on pakotettu tähän sotaan; vuoden 1918 alussa me lopetimme aikaisemman sodan emmekä aloittaneet uutta; kaikki tietävät, että valkokaartilaiset ovat lähteneet meitä vastaan lännessä, etelässä ja idässä vain Ententen maiden avun ansiosta...” (Teokset, 29. osa, s. 48).

Kommunistinen puolue nostatti kansan isänmaalliseen sotaan ulkomaisia maahanhyökkääjiä ja valkokaartilaisia vastaan. Tehtävä, jonka puolue asetti työtätekeville, sai kirkkaan ilmauksensa proletaarirunoilija Demjan Bednyin runossa:

Toverit, tulikehässä on maa
ja hetki ratkaisevan taiston koittaa!
Käy meitä vastaan laumat petojen.
Nyt kohtalonamme on joko voittoa
tai kuolla tavoin tosi urhojen.

V. I. Leninin johtama Keskuskomitea päätti kaikista tärkeimmistä sodankäynnin kysymyksistä, se laati strategiset suunnitelmat ja ryhtyi toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena oli taistelutoimien turvaaminen, reservien muodostaminen ja käyttö, voimavarojen mobilisoiminen ja jaottelu.

Päähuomio kiinnitettiin Punaisen Armeijan järjestämiseen. Vuoden 1918 kesään mennessä armeijaan oli astunut lähes puoli miljoonaa vapaaehtoista. Tämä voima olisi riittänyt tilanherrojen ja kapitalistien lannistamiseen, mutta ilmeisesti se ei riittänyt voimiakysyvän ja pitkäaikaisen sodan käymiseen ulkoisen ja sisäisen vastavallankumouksen yhteisiä voimia vastaan. Neuvostovalta päätti ryhtyä järjestämään armeijaa yleisen asevelvollisuuden pohjalla. Työläiset ja talonpoikaisköyhälistö astuivat Punaiseen Armeijaan puolustaakseen ase kädessä sosialistisen vallankumouksen aikaansaannoksia ja Neuvostosynnyinmaansa itsenäisyyttä. Kaikkialla muodostettiin pikaisesti Punaisen Armeijan yksiköjä. Puolueen parhaita työntekijöitä lähetettiin armeijaan. He toivat sinne mukanaan kommunistipuolueen järjestyneisyyttä ja aatteita. Kommunistit taistelivat holtittomuutta vastaan pyrkien luomaan ehdottoman kurinalaisen vakinaisen armeijan. He tekivät laajamittaista selitystyötä yksiköissä paljastaen maahanhyökkääjien ja valkokaartilaiden aikomukset ja osoittaen neuvostokansan isänmaallisen sodan olevan luonteeltaan oikeutettua sota. Näyttäen itse esimerkkiä kommunistit innostivat puna-armeijalaisia taisteluun.

Punaisen Armeijan riveihin liittyi runsaasti ulkolaisia työläisiä, jotka olivat tulleet töihin Venäjälle jo ennen vallankumousta. Neuvostojoukoissa taisteli niin ikään melkoisesti entisiä sotavankeja. Näistä ja ulkolaisista työläisistä — kiinalaisista, saksalaisista, puolalaisista, tšekeistä, slovakeista, jugoslavialaisista, unkarilaisista, korealaisista, romanialaisista ja

muista neuvostokansalaisiksi siirtyneistä ulkolaisista — muodostettiin internationaalisia rykmenttejä ja prikaateja.

Monissa kaupungeissa järjestettiin kursseja, joilla koulutettiin työläisistä ja talonpojista päällystä. Melkoisesti nousi päällikkökuntaa myös vanhan armeijan sotilaista ja aliupseeristosta. Kommunistisen puolueen riveistä, työläisten ja talonpoikien keskuudesta nousivat sellaiset kansalaissodan sankarit kuin V. I. Tšapajev, V. K. Blücher, G. I. Kotovski, N. A. Štšors, S. G. Lazo, S. S. Vostretsov, A. J. Parhomenko, J. F. Fabricius, I. F. Fedko ja sellaiset huomattavat sotapäälliköt kuin M. V. Frunze, K. J. Vorošilov, S. M. Budennyi ym.

Punaiseen Armeijaan kutsuttiin sotilasspesialisteja — vanhan armeijan kenraaleja ja upseereita. Näillä oli sotilastietoja ja -kokemusta, joita ilman ei voitu rakentaa uutta armeijaa eikä johtaa sen taistelutoimia. Osa heistä täytti rehellisesti velvollisuutensa käsittäen, että Punainen Armeija puolustaa Synnyinmaata ja kansan etuja. Heihin kuuluivat S. S. Kamenev, D. M. Karbyšev, B. M. Šapošnikov, A. V. Stankevitš, A. P. Nikolajev. Kaksi viimeksi mainittua joutuivat sittemmin valkokaartilaiden vangiksi, jotka hirttivät heidät heidän Neuvostovallalle osoittamansa uskollisuuden vuoksi. Sotilasspesialistien keskuudessa oli kuitenkin myös paljon sellaisia, jotka kavalsivat isänmaansa, tiedottivat vihollisille sotasalaisuuksia ja siirtyivät näiden puolelle.

Punaisessa Armeijassa muodostettiin sotilaskomissaarilaitos. Sotilaskomissaarit olivat Kommunistisen puolueen ja Neuvostovallan valtuutettuja, jotka valvoivat tarkasti sotilasspesialistien toimintaa ja ehkäisivät jyrkästi kaikkinaiset yritykset heikentää armeijan voimaa ja auttaa vihollista. Nojautuen armeijassa oleviin kommunisteihin sotilaskomissaarit panivat alulle laajan poliittisen ja puolueen Punaisessa Armeijassa ja rintamavyöhykkeen väestön keskuudessa, perustivat kommunistisoluja. Sotilaskomissaarit, joiksi määrättiin kokeneita, kehittyneitä puolueen jäseniä, olivat armeijan elähdyttäjiä, he yhdistivät ja innoittivat miehistöä ja päällystä täyttämään vallankumouksellisen velvollisuutensa — puolustamaan Neuvostoisänmaata. Puolue-, poliittista ja valistustyötä varten järjestettiin rintaman, armeijan ja divisioonan poliittisia osastoja. Puolue kehotti kaikkia työtätekeviä toimimaan voimaperäisesti puolustuksen hyväksi, terästäämään valppautta. Kesäkuussa 1918 oikeisto-eserrät ja menševikit erotettiin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean päätöksen perusteella Neuvostoista Neuvostomaan ilmeisten vihollisten — valkokaartilaiden ja maahanhyökkääjien — apureina.

Kesällä 1918 puolueen Keskuskomitea katsoi tasavallan ratkaisevaksi rintamaksi Itärintaman. Päävaara uhkasi sieltä käsin. Siellä tšekkoslovakialaisen armeijakunnan kapina liittyi kulkiston neuvostovastaisiin kapinoihin. Siellä vihollisella oli suuria

ja hyvin koulutettuja voimia ja sieltä se aikoi hyökätä lyhintä tietä Moskovaan. Lisäksi tšekkoslovakialaiset olivat eristäneet keskisen alueen kuvernementit maan tärkeimmistä vilja-alueista — Volgan varren seuduista ja Siperiasta. V. I. Lenin sanoi, että „Venäjän ja jopa maailmankin vallankumouksen pelastus on tšekkoslovakialaisrintamalla” (Teokset, 28. osa, s. 65).

Kesäkuussa 1918 muodostettiin Itärintaman Vallankumouksellinen sotaneuvosto ja esikunta. Rintaman armeijoihin lähetettiin johtaviin sotilastehtäviin kokeneita puoluejärjestöjä, kuten S. I. Gusev, V. V. Kuibyšev, A. F. Mjasnikov, P. K. Sternberg ym. Puolueen KK teki erikoisen päätöksen Itärintaman lujittamisesta. Heti ensisijaisena toimenpiteenä katsottiin tarpeelliseksi suorittaa kommunistien joukkomobilisaatio. Moskovan, Pietarin sekä maan keskiosien muut suuret puoluejärjestöt lähettivät rintamalle viidenneksen jäsenistöstään. Volgan varren ja Uralin puoluejärjestöt lähettivät rintamalle miltei kaikki kommunistinsa. Vuoden 1918 lopulla Itärintaman armeijain puoluejärjestöissä oli noin 25 tuhatta kommunistia. Neuvostojoukkojen erilliset osastot yhdistettiin säännöllisiksi yksiköiksi ja sotatoimiyhtymiksi. Puolueen ja sen lähettämien henkilöiden organisatorisen työn tuloksena Itärintamalla muodostettiin varsin lyhyessä ajassa, kahden kuukauden sisällä, viisi neuvostorarmeijaa. Pohjoisrintamalla muodostui kuudes armeija. Muilla rintamilla muodostettiin ajan oloon vielä kymmenen armeijaa. V. I. Lenin seurasi jatkuvasti Itärintaman joukkojen toimintaa, niiden täydentämistä uusilla voimilla ja antoi ohjeita komissaarien ja poliittisten elinten työtä koskevissa kysymyksissä. Hän antoi henkilökohtaisesti ohjeita sadoille rintamalle lähteville kommunisteille.

Keskuskomitean ja puoluejärjestöjen toimenpiteiden ansiosta Itärintama saatiin lujitetuksi. Punainen Armeija kesti menestyksellisesti tšekkoslovakialaisten ja valkokaartilaiden rynnistyksen. Pääsy Moskovaan oli suljettu.

Samaan aikaan neuvostojoukot torjuivat menestyksellisesti rynnäköit, joita teki Donin valkoinen kasakka-armeija yrittäen murtautua maan keskiosiin ja lisäksi Tsaritsynin seudulle, missä olevat joukot suojasivat Itärintaman oikeaa sivustaa eivätkä antaneet valkokasakoille mahdollisuutta yhtyä tšekkoslovakialaisen armeijakunnan ja Uralin sekä Siperian vastavallankumouksellisten kanssa. Tsaritsynin puolustusjoukkojen päävoimana olivat K. J. Vorošilovin johtamat Ukrainasta saapuneet työläisöastot ja kaupungin työläiset. Pohjois-Kaukasian piirin sotaneuvoston johdossa oli J. V. Stalin. Tsaritsynin puolustustaistelut helpottivat samalla tilannetta Itärintamalla.

Näihin aikoihin vastavallankumoukselliset antoivat neuvostokansalle kovan iskun. Eserrät suorittivat murhayrityksen V. I. Leniniä, puolueen suurta johtajaa, Neuvostovaltion luojaa

ja päämiestä vastaan. Elokuun 30. pnä V. I. Leninin palatessa Michelsonin (nyt Vladimir Iljitšin nimelle omistetulla) tehtaalla pidetystä joukkokokouksesta hän haavoittui vaikeasti kahdesta myrkytetystä kuulasta. Samana päivänä oikeistoeserrät murhasivat Pietarissa M. S. Uritskin ja hieman aikaisemmin he olivat murhanneet V. V. Volodarskin.

Tieto V. I. Leninin haavoittumisesta aiheutti suuttumuksen myrskyn kaikkialla maassa. Työväki vannoi antavansa kaikki voimansa murskatakseen vihollisen. Punaisen Armeijan soturit lähtivät taisteluun haluten kiihkeästi kostaa Iljitšin haavat. Neuvostokansa liittyi entistä tiiviimmin puolueen ympärille, auttoi armeijaa entistä tehokkaammin.

Syyskuun 2. pnä 1918 Neuvostotasavalta julistettiin yhtenäiseksi sotaleiriksi. Vastavallankumouksellisten harjoittaman terrorin vastapainoksi Neuvostovalta saattoi voimaan punaisen terrorin. Valkokaartilaisjärjestöihin kuuluneet henkilöt sekä salaliittojen ja kapinoiden osanottajat määrättiin ammuttaviksi. Näinä päivinä F. E. Dzierżyńskin johtama Yleisvenäläinen erikoiskomitea antoi useita musertavia iskuja imperialistien asia-mieskunnalle. Likvidoitiin Lockhartin salaliitto.

Punainen Armeija siirtyi hyökkäykseen Itärintamalla ja murskasi tšekkoslovakialaisten ja valkokaartilaisien yhdistyneet voimat. Vuoden 1918 syyskuussa vapautettiin Kasaani ja Simbirsk ja lokakuun alussa Samara. Tasavallan ratkaisevalla rintamalla, Itärintamalla, oli saatu aikaan käänne. Tehdessään yhteenvedon Punaisen Armeijan taistelutoimien antamasta kokemuksesta puolueen Keskuskomitea kirjoitti: „Itärintamalla syyskuussa saavutetut sotilaalliset menestykset ovat ennen kaikkea tulos siitä tarmokkaasta, päättäväisestä ja antaumuksellisesta toiminnasta, jota puolueen jäsenet ovat suorittaneet Itärintamalla komissaareina, komentajina ja tavallisina puna-armeijalaisina”.

Työ, jonka puolue oli suorittanut asevoimien muodostamisen hyväksi, sekä kommunistien miehuullinen ja antaumuksellinen taistelu tekivät mahdolliseksi luoda armeijan tavattoman lyhyessä ajassa: vuoden 1918 syksyyn mennessä Punaisessa Armeijassa oli noin miljoona miestä.

2. Neuvosto-Venäjää vastaan suuntautuneen saksalais-intervention epäonnistuminen. Ententen intervention voimistuminen

Saksalaiset miehittäjät olivat aiheuttaneet Ukrainan, Valko-Venäjän, Itämerenmaiden ja Taka-Kaukasian työtätekeville lukemattomia kärsimyksiä. He ryöstivät miehittämiään alueita. Anastajat kohtelivat ennen kuulumattoman julmasti niitä isänmaanystäviä, jotka olivat nousseet puolustamaan Kotimaataan.

He tuhosivat tykkituloella maan tasalle kokonaisia kyliä ja ampuivat kaikki ne, joita epäilivät partisaaniliikkeen osanottajiksi. Saksalaismiehittäjien apureina toimivat porvarilliset nationalistit kaikenkarvaisten nationalististen puolueiden ja niin sanottujen „kansallisten”, maahanhyökkääjien avulla pystytettyjen, „hallitusten” muodossa. Mutta kaikista petomaisuuksistaan ja vainotoimenpiteistään huolimatta saksalaiset anastajat ja heidän apurinsa — porvarilliset nationalistit — olivat voimattomia sen miehittäjiin kohdistuvan suuttumuksen edessä, joka kasvoi myrskyaallon lailla kansan keskuudessa. Ukrainassa, Valko-Venäjällä, Itämerenmaissa ja Taka-Kaukasiassa työtätekevät ryhtyivät Kommunistisen puolueen johdolla isänmaalliseen sotaan saksalaisia maahanhyökkääjiä vastaan. Partisaaniosastot kasvoivat, maanalaisten puoluejärjestöjen yhteydet kansanjoukkoihin laajenivat ja lujittuivat, kommunistien arvovalta kasvoi ja heidän vaikutuksensa joukkojen keskuudessa voimistui.

Saksan sotilasjohdon täytyi siirtää Länsirintamalta huomattavia voimia partisaaneja vastaan. Saksalaiset sotilaat vakuutuivat Venäjälle jouduttuaan, että Neuvostovalta on työtätekevien valtaa. Palatessaan Länsirintamalle he veivät sinne mukanaan vallankumouksellisia aatteita. Kaikki tämä heikensi Saksan armeijaa Lännessä.

Syksyllä 1918 Englannin, Ranskan ja USA:n sotajoukkojen onnistui murtaa Saksan armeijan vastarinta, sillä Saksan armeija oli nääntynyt pitkällisessä sodassa ja sitä olivat heikentäneet miehityillä alueilla toimineiden partisaaniosastojen iskut ja Neuvosto-Venäjän vallankumouksen vaikutus.

Syyskuussa puhkesi sotilaskapina Bulgariassa, lokakuussa alkoi vallankumous Itävalta-Unkarissa ja marraskuussa Saksassa. Joskaan Saksan vallankumous ei päättynyt työläisten ja talonpoikien voittoon, se helpotti kuitenkin Neuvostomaan asemaa. Marraskuun 13. p:nä 1918 Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea julisti kaikki Brestin rauhansopimuksen ehdot mitättömiksi ja Neuvostovallalle säädetyt sotakorvauksia ja alueiden luovutusta koskevat sopimusvelvoitteet pätemättömiksi. V. I. Leninin ennakkonäkemys Brestin rosvoushenkisen rauhansopimuksen lyhytaikaisuudesta osoittautui täysin oikeaksi.

Brestin sopimuksen mitätöinti ja Saksan imperialismien anastuspolitiikan epäonnistuminen innostivat Ukrainan, Valko-Venäjän ja Itämerenmaiden työtätekeviä joukkoja entistä tuiempaan taisteluun miehittäjiä ja porvarillisia nationalisteja vastaan.

Punainen Armeija riensi auttamaan partisaaneja. Neuvostojoukkojen ja partisaanien hätyyttämänä itävaltalaiset ja saksalaiset miehittäjät pakenivat kiireesti Ukrainasta, Valko-Venäjältä ja Itämerenmaista. Samalla lyötiin hajalle anastajien muodostamat Ukrainan vastavallankumouksellisten osastot.

Ukrainassa, Eestissä, Latviassa, Liettuassa ja Valko-Venäjällä aloittivat toimintansa neuvostohallitukset. VSFNT:n Kansankomissaarien Neuvosto tunnusti uusien kansallisten neuvostotasavaltojen itsenäisyyden ja antoi niille kaikkinaista apua.

Saksan imperialismin tappiosta oli suurien myönteisten tulosten ohella myös vakavia kielteisiä seurauksia Neuvostomaalle: Englannin, Ranskan, USA:n, Japanin ja muiden maiden imperialistit saivat tilaisuuden käyttää sotavoimiaan Neuvostotasavaltaa vastaan. Saatuaan mahdollisuuden päästä vapaasti Dardanellien ja Bosporin kautta Mustalle merelle ne laskivat maihin huomattavia joukkoja Neuvostomaan eteläosassa. Odesaan, Hersoniin, Sevastopoliin, Novorossiskiin ilmaantui ranskalaisia, kreikkalaisia, romanialaisia ja muita joukkoja. Ententen maat lisäsivät myös Neuvostotasavallan pohjoisosassa olevien joukkojensa määrää. Muurmannissa ja Arkangelissa nousi maihin yli 40 tuhatta englantilaista ja amerikkalaista sotilasta. Japani ja USA tekivät sopimuksen, jonka mukaisesti amerikkalaiset samoin kuin japanilaisetkin laskevat Kaukoidässä maihin 10 tuhatta miestä. Tosiasiallisesti Japani laski maihin kuitenkin lähes 100 tuhatta miestä. Samaan aikaan Ententen maat kehottivat Saksaa jättämään joukkojaan miehittämilleen Venäjän alueille, etteivät nämä alueet olisi joutuneet bolševikkien käsiin. Saksan porvaristo suostui mielellään Ententen maiden ehdotukseen toivoen saavansa siitä hyvästä edullisemmat rauhanehdot.

Analysoidessaan, miten ulkomaat ovat puuttuneet Neuvostomaan asioihin, V. I. Lenin sanoi:

„Ensimmäisenä, Ententen maille tietysti sopivimpana ja helpoimpana etappina oli se, että ne yrittivät nujertaa Neuvosto-Venäjän omien joukkojensa voimin” (T e o k s e t, 30. o s a, s. 187).

Samanaikaisesti imperialistit tehostivat sisäisen vastavallankumouksen auttamista. Eserrät ja menševikit raivasivat tietä avoimelle sotilasdiktatuurille. Siperiassa englantilaiset maahanhyökkääjät asettivat marraskuussa 1918 „ylimmäksi hallitsijaksi” amiraali Koltšakin. Etelässä Ententen maat saivat yhdistettyä Donin kasakka-armeijan ja Vapaaehtoisten armeijan kenraali Denikinin yhteisen päällikkyuden alaiseksi. Denikinille toimitettiin sotilasvarusteita ja ammuksia, lähetettiin sotilasneuvonantajia ja annettiin muunlaista apua.

Uhkaavan vaaran johdosta V. I. Lenin asetti tehtäväksi kolmimiljoonaisen armeijan muodostamisen. V. I. Leninin ehdotus hyväksyttiin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean, Moskovan Neuvoston sekä tehdaskomiteoiden ja ammattiyhdistysten edustajien yhteisessä neuvottelukokouksessa lokakuussa 1918. V. I. Leninin alustuksen johdosta tehdyssä päätöslauselmassa tähdennettiin, että Neuvostomaan kimppuun „varustautuu hyökkäämään verrattomasti vaarallisempi voima,

maailman, ennen kaikkea Englannin ja Amerikan sekä Ranskan, vastavallankumouksellinen porvaristo" (Teokset, 28. osa, s. 109).

Neuvostohallitus esitti useita kertoja vastalauseensa intervention johdosta ja ehdotti Ententen valloille rauhan solmimista. Neuvostojen VI yleisvenäläinen ylimääräinen edustajakokous, joka pidettiin marraskuun alussa 1918, kääntyi jälleen Neuvosto-Venäjää vastaan sotineiden hallitusten puoleen ehdottaen rauhanneuvottelujen alkamista. Mutta Ententen maiden hallitukset sivuuttivat huomiotta Neuvostomaan ehdotukset. Erikoisesti säilyttivät imperialisteja Neuvostotasavallan menestykset ja useissa Euroopan maissa tapahtunut vallankumous. He päättivät kukistaa hinnalla millä hyvänsä Neuvostovallan Venäjällä ja pystyttää sen tilalle porvariston vallan, joka olisi heistä riippuvainen.

Neuvostokansa joutui käymään vaikeaa ja pitkällistä sotaa ulkoisia ja sisäisiä vihollisia vastaan puolustaakseen sosialistisen Isänmaansa riippumattomuutta. Puolueen, työväenluokan, kansanjoukkojen kaikki voimat, maan kaikki voimavarat oli mobilisoitava maahanhyökkääjien ja valkokaartilaiden murskaamiseksi. Tässä tarkoituksessa muodostettiin marraskuun 30. p:nä 1918 Työläisten ja talonpoikien puolustusneuvosto, jonka johtoon tuli V. I. Lenin. Puolustusneuvoston tehtäväksi asetettiin teollisuuden ja maan kaikkien voimavarojen mobilisoiminen maahanhyökkääjiä ja valkokaartilaisia vastaan käytävää taistelua varten, kulkulaitoksen työn järjestäminen, sotatarve-teollisuuden kaikkinaisen laajentaminen.

Neuvostovaltaa tukivat kaikki työtätekevät. Myös keskivarakkaan talonpojan mieliala muuttui. Keskivarakas talonpoika vakuuttui yhä enemmän siitä, että Kommunistisen puolueen ja Neuvostovallan politiikka oli oikeaa. Jouduttuaan omakohtaisesti kokemaan vastavallankumouksen kauhut ja huomattuaan, että vihollisten voittoa seuraa tilanherrojen palaaminen ja talonpoikien saamien maiden poisotto sekä Venäjän itsenäisyyden menetyks, keskivarakas talonpoika siirtyi päättävästi Neuvostovallan kannalle. Bolševikit ottivat huomioon tämän muutoksen keskivarakkaiden talonpoikien käytöksessä. Jo vuoden 1918 syksyllä V. I. Lenin kehotti puoluetta siirtymään keskivarakkaan talonpojan neutralisoinnin politiikasta lujaan liittoon tämän kanssa.

Neuvostomaa kävi sotaa yksin, vihollisvoimien piirittämänä. Voimavarat olivat kovin vähissä. Kaikki tämä vaati tekemään muutoksia siihen Neuvostovallan talouspolitiikkaan, jonka V. I. Lenin oli määritellyt keväällä 1918 „Neuvostovallan lähimmissä tehtävissä”. Sota vaati koko teollisuuden alistamista palvelemaan yhtä tehtävää — maahanhyökkääjien ja valkokaartilaiden murskaamista. Neuvostohallitus kansallisti asteittaisesti paitsi suurteollisuuden myös keskisuuren teollisuuden ja jopa pienteollisuudenkin. Neuvostovaltio keskitti käsiinsä kaikki

teollisen tuotannon välineet ja käytti niitä puolustustarkoituksiin. Teollisuuden johto sentralisoitiin tiukasti, jotta olisi voitu tyydyttää mahdollisimman pian rintaman vaatimukset.

Teollisuutta ja kulkulaitosta koskevien kysymysten ohella kansalaissodassa muodostui mitä tärkeimmäksi taloudelliseksi ongelmaksi elintarvikekysymys. Lokakuussa 1918 annettiin laki luontoisveron perimisestä maanviljelijöiltä. Mutta ankaran sodan vuoksi sitä ei voitu panna täytäntöön. Punaista Armeijaa oli huollettava keskeytyksittä ja työväenluokka pelastettava nälkäkuolemalta. Niitä toimenpiteitä, joihin oli ryhdytty vuonna 1918 viljamonopolin voimaansaattamiseksi, yksityiskaupan kieltämiseksi ja viljaylijäämien poisottamiseksi, täydennettiin uusilla. Tammikuussa 1919 annettiin asetus „Valtion käytettäviksi perittävien jyväviljojen ja rehuaineiden luovutuserien jaottelemisesta tuottavien kuvernementtien kesken”. Neuvostovalta määritteli asetuksessa, paljonko tarvitaan viljaa ja rehuaineita valtion tarpeiden tyydyttämiseksi. Koko tämän vilja- ja rehuainemäärän hankkiminen annettiin tuottavien kuvernementtien tehtäväksi, joiden piti pakkoluovuttaa se talonpojilta kiinteisiin hintoihin.

„...ollessamme saarretussa linnoituksessa”, V. I. Lenin sanoi, „emme olisi voineet kestää muutoin kuin soveltamalla luovutusvelvollisuutta, ts. ottamalla talonpojilta kaikki ne ylijäämät, joita heillä suinkin oli, ottamalla toisinaan paitsi ylijäämiä myös yhtä ja toista sellaista, minkä talonpoika olisi tarvinnut itse, säilyttääksemme ehdottomasti armeijan taistelukykyisenä ja estääksemme teollisuuden täydellisen lamaanumisen” (Teokset, 32. osa, s. 266).

Sodan aikana saatettiin voimaan yleinen työvelvollisuus. Neuvostovalta toteutti siten periaatetta: „Ken ei työtä tee, ei hänen syömäkään pidä”. Porvariston pakottaminen fyysilliseen työhön antoi mahdollisuuden käyttää proletariaattia työaloilla, jotka olivat tärkeitä rintamalle.

Tällä tavalla muodostui se talouspolitiikka, joka on jäänyt historiaan „*sotakommunismin*” nimellä. Sotakommunismin politiikkaan siirryttiin asteittaisesti, likipitään vuoden sisällä, alkaen vuoden 1918 kesästä ja vuoden 1919 keväeseen asti. Proletariaatin tällaisen talouspolitiikan ja siihen sisältyvän tuotannon ja jaon täydellisen sentralisoimisen tarkoituksena oli maan aineellisten voimavarojen mobilisoiminen ja järkiperäinen käyttäminen maanpuolustuksen ja sosialistisen rakennustyön etujen mukaisesti. Sotakommunismi ei ollut sosialistisen vallankumouksen kehityksessä mikään ehdoton vaihe. Se oli luonteeltaan tilapäistä ja johtui ulkomaiden sotilaallisesta interventiosta ja maassa vallitsevasta rappiutilasta. Ulkomaiden intervention ja kansalaissodan oloissa sotakommunismi oli ainoaa mahdollista

politiikkaa ja antoikin toivotun tuloksen. Mutta olisi virheellistä luulla, että sotakommunismi on ainoa ja suora tie sosialismiin. Kun V. I. Lenin sittemmin osoitti, että sotakommunismi on katsottava Neuvostovallan ansioksi, hän mainitsi samalla:

„Mutta yhtä tarpeellista on tietää, minkä arvoinen tämä ansio todellisuudessa on. 'Sotakommunismiin' pakotti sota ja rappiotila. Se ei ollut eikä voinutkaan olla proletariaatin taloudellisia tehtäviä vastaavaa politiikkaa. Se oli tilapäinen toimenpide” (Teokset, 32. osa, s. 321).

Puolueen ja hallituksen toimenpiteiden sekä sen ansiosta, että työtätekevät tukivat niitä uhrautuvaisesti, Punainen Armeija saattoi kestää maahanhyökkääjien ja valkokaartilaiden rynnistyksen.

Vuoden 1918 lopulla vaikeutui tilanne Etelärintamalla, joka siihen aikaan oli tasavallan tärkein rintama. Marraskuussa puolueen Keskuskomitea käsitteli muodostunutta tilannetta ja vaati rintaman lujittamista. Puolueen Keskuskomitean määräyksestä Etelärintamalle lähetettiin kokeneita sotilaspoliittisia työntekijöitä ja uutena täydennyksenä Moskovan työläisdivisioona, Inzan ja Uralin joukko-osastot ym. osastoja. Jo joulukuussa 1918 onnistuttiin pysäyttämään maahanhyökkääjien ja valkokaartilaiden eteneminen etelässä ja vuoden 1919 tammikuun alussa ryhtymään vastahyökkäykseen. Helmikuussa aloitti hyökkäyksensä Tsaritšynia puolustanut 10. armeija. Etelärintaman joukot löivät yhteisvoimin Krasnovin komentaman Donin armeijan. Monet kasakat lähtivät kotiinsa bolševikkien agitaatiotyön ja rintamalla kokemiansa vastoinkäymisten vaikutuksesta.

Saadakseen estettyä Punaisen Armeijan etenemisen etelässä Ententen maat ryhtyivät hyökkäykseen pohjoisessa. Koltšak sai määräyksen siirtää huomattavia voimia Itärintaman pohjoislohkelle voidakseen yhtyä likipitäen Permin—Kotlaksen seudulla englantilaisiin ja amerikkalaisiin joukkoihin ja lähteä yhteisrintamassa Moskovaa kohti. Valkokaartilaiden onnistui saada voitto 3. neuvostoarmeijasta ja vallata vuoden 1918 joulukuun lopulla Permin kaupunki.

Vihollinen ei kuitenkaan kyennyt toteuttamaan laatimaansa suunnitelmaa. Neuvostojoukot näännyttivät valkokaartilaisosastot taisteluissa. Puolueen Keskuskomitean toimenpiteiden ansiosta 3. armeija saattoi jo tammikuussa 1919 siirtyä hyökkäykseen. Huomattava merkitys tämän armeijan taistelukuntoisuuden lujittamisessa ja parantamisessa oli VKP(b):n KK:n puoluetarkastuskomitealla, johon kuuluivat F. E. Dzierżyński ja J. V. Stalin ja joka paljasti Itärintaman joukkojen järjestämissä olleet puutteellisuudet. Neuvostojoukot hyökkäsivät menestyksellisesti myös muilla Itärintaman lohkoilla. Joulukuussa 1918 vapautettiin Ufa. Tammikuussa 1919 vapautettiin lännestä ja Turkestanista käsin suoritetulla neuvostojoukkojen yhteisiskulla

Orenburg. Itärintaman etelälohkolla Punainen Armeija valtasi Uralskin.

Punainen Armeija hyökkäsi kaikkialla. Sodassa vallankumouksellista kansaa vastaan imperialistien sotajoukkojen taiselukunto alkoi laskea. Ne oli lähetetty pohjois- ja etelä-Venäjälle muka sotimaan edelleenkin saksalaisia vastaan. Mutta kun sotilaat eivät kohdanneet siellä ainoatakaan saksalaista, he alkoivat tajuta tulleensa petetyiksi. He huomasivat, että Venäjällä valta oli kansan käsissä, että työläiset ja talonpojat rakentavat uutta yhteiskuntaa, jossa riisto on tuntematonta. Maahanhyökkääjien sotavoimien keskuudessa toimivat miehuullisesti maanalaiset bolševikkijärjestöt. Odessassa puolueen aluekomitea, jonka johdossa oli urhoollinen bolševikki I. F. Smirnov (Nikolai Lastotškinin salanimi), muodosti „Ulkomaalaisten kollegion”, jonka tehtävänä oli suorittaa agitaatiotyötä interventiojoukkojen sotilaiden keskuudessa. Useat kommunistit, siinä luvussa I. F. Smirnov, ranskatat Jeanne Labourbe ym., saivat kuolemansa maahanhyökkääjäpyövelien kädestä.

Bolševikkipuolueen toiminta vihollisen selustassa kantoi hedelmänsä. Mustalla merellä olleessa Ranskan laivastossa puhkesi kapina. Ulkomaisissa sotajoukoissa syntyi levottomuuksia: sotilaat vaativat kotimaahan paluuta. Keväällä 1919 maahanhyökkääjien oli pakko lähteä monilta Neuvostomaan seuduilta.

„Tämä voitto”, V. I. Lenin sanoi, „jonka me saimme pakottamalla korjaamaan pois englantilaiset ja ranskalaiset joukot, on Ententestä saamamme tärkein voitto. Me riisitimme siltä sotilaat” (Teokset, 30. osa, s. 189).

3. Kolmannen, Kommunistisen Internationalen perustaminen. Puolueen VIII edustajakokous

Neuvostovaltaa auttoi suuresti Länsi-Euroopassa tapahtunut vallankumouksellinen nousu. Useissa kapitalistisissa maissa työläisten joukkolakot muuttuivat heidän ja porvariston välisiksi aseellisiksi yhteenotoiksi. Unkarissa ja Baijerissa muodostettiin keväällä 1919 neuvostotasavalta. Alkoi siirtomaiden kansojen kansallinen vapaustaistelu.

Kansainvälisen työväenliikkeen huomattavin tapahtuma oli kommunistisen puolueen perustaminen useissa kapitalistisissa maissa. Vuoden 1918 joulukuun ja vuoden 1919 tammikuun vaihteessa pidettiin Saksan kommunistisen puolueen perustava kokous. Sen perustajia olivat Saksan ja kansainvälisen työväenliikkeen huomattavat toimihenkilöt K. Liebknecht, R. Luxemburg, F. Mehring ja W. Pieck. Kohta sen jälkeen Saksan imperialismin pakkarengit murhasivat petomaisesti Liebknechtin ja

Luxemburgin. Vuoden 1918 kuluessa perustettiin kommunistinen puolue Argentiinassa, Suomessa, Itävallassa, Unkarissa ja Puolassa. Monissa kapitalistisissa maissa muodostui kommunistiryhmiä ja vasemmistolaisia sosialistisia järjestöjä. Vihdoin voitiin suorittaa se tehtävä, jonka V. I. Lenin oli asettanut jo ensimmäisen maailmansodan aikana, perustaa III, Kommunistinen Internationale.

Maaliskuun alussa 1919 Moskovassa pidettiin Kommunistisen Internationalen ensimmäinen kongressi, johon osallistui kommunististen puolueiden ja vasemmistolaisten sosialististen järjestöjen edustajia 30:stä eri maasta. Kongressin puhemies oli maailman proletariaatin johtaja V. I. Lenin. Kongressi teki päätöksen III, Kommunistisen Internationalen perustamisesta, hyväksyi V. I. Leninin teesit porvarillisesta demokratiasta ja proletariaatin diktatuurista, vahvasti Kominternin toimintaohjelman ja kääntyi koko maailman proletariiden puoleen manifestilla, jossa kehoitettiin taistelemaan päättäväisesti proletariaatin diktatuuriin ja Neuvostojen voiton puolesta kaikissa maissa. Kominternin perustaminen oli mitä suurin marxismileninisin voitto sosialireformismista. Maailman proletariaatin parhaat vallankumoukselliset voimat yhdistyivät kommunistisen internationalismin lipun ympärille.

Maaliskuun 18.—23. p:nä 1919 kokoontui VKP (b):n VIII edustajakokous, jossa oli edustettuna yli 300 tuhatta puolueen jäsentä. Edustajakokouksen käsiteltävänä oli Keskuskomitean toimintaselostus, VKP (b):n ohjelmanluonnos, sotatilanne ja sotilaspolitiikka, työ maaseudulla ja organisaatioasiat.

VIII edustajakokous hyväksyi V. I. Leninin laatiman *uuden puolueohjelman*. Siinä tehtiin yhteenveto maailman proletariaatin vapausliikkeen uudesta vaiheesta. Puolueen ensimmäisen ohjelman hyväksymisestä oli kulunut jo enemmän kuin 15 vuotta. Proletariaatin diktatuuriin tultua pystytetyksi Neuvostomaassa oli täytetty ohjelman asettama perustehtävä. Puolueen ratkaistavaksi kohosi nyt muita tehtäviä: työväenluokan diktatuurivaltion lujittaminen, sosialistisen rakennustyön kehittäminen.

Uudessa ohjelmassa määriteltiin puolueen tehtävät koko siksi kaudeksi, minkä siirtyminen kapitalismista sosialismiin kestää. Ohjelmassa luonnehdittiin seikkaperäisesti neuvostodemokratiaa korkeampityyppisenä demokratiana ja paljastettiin porvarillisen demokratian luokkaolemus ja valheellisuus.

Taloudellisella alalla uudessa ohjelmassa katsottiin maan tuotantovoimien kaikkinaisen kehittäminen siksi tärkeimmäksi ja ratkaisevaksi tehtäväksi, joka määräsi Neuvostovallan koko talouspolitiikan. Ohjelmassa vaadittiin suorittamaan loppuun porvariston pakkoluovuttaminen, siirtämään tuotannon ja jaon välineet koko kansan omistukseen. Erääksi perustehtäväksi asetettiin kaiken taloudellisen toiminnan yhdistäminen maassa

yhtenäisen yleisvaltiollisen suunnitelman pohjalla. Ohjelmassa edellytettiin jatkettavaksi paikallisen teollisuuden ja käsityöteollisuuden kooperointia, niiden tukemista rahallisesti valtion toimesta ja huomioon ottamista yleisessä raaka- ja polttoainetarustelusuunnitelmassa. Kaiken tämän tarkoituksena oli tehdä kivottomammaksi näiden takapajuisten tuotantomuotojen muuttaminen korkeampitasoiseksi koneellistetuksi suurteollisuudeksi. Ohjelmassa tähdennettiin, että sosialistinen tuotantotapa voidaan vakiinnuttaa vain pohjaamalla työtätekevien toverikuriin, heidän maksimaaliseen omatoimisuuteensa, vastuuntuntoonsa ja työn tuottoisuuden keskinäiseen valvomiseen. Ammattiliittojen tuli esittää johtavaa osaa uuden, sosialistisen työkurin luomisessa. Edellytettiin laajaperäistä tieteen kehittämistä ja tieteen lähentämistä tuotantoon sekä porvarillisten spesialistien käyttämistä Neuvostovallan valvonnan alaisina.

Maatalouden alalla suositeltiin toteutettavaksi toimenpiteitä, joiden tarkoituksena oli sosialistisen suurmaanviljelyksen järjestäminen. Sellaisia toimenpiteitä olivat 1) neuvostotilojen perustaminen; 2) seurojen ja -yhtymien perustaminen maan yhteisviljelyä varten ja niiden tukeminen; 3) kaikkien viljelemättömien maiden kylväminen valtion toimesta; 4) kaikkien agronomisten voimien mobilisoiminen maanviljelyksen kohottamiseksi; 5) maatalouskommunien tukeminen maanviljelijöiden täysin vapaaehtoisina, suuren yhteistalouden hoitoa varten perustettuina liittoina.

Ottaen huomioon, että yksilöllisiä talonpoikien pientalouksia tulee olemaan vielä pitkän aikaa, puolue katsoi välttämättömäksi kohottaa niiden tuottoisuutta varustamalla työtätekeviä talonkokoja parempilaatuisilla siemenillä, lannoitteilla, levittämällä agronomista tietoutta, korjaamalla kalustoa neuvostovaltion pajoissa, järjestämällä lainauslaitoksia, koeasemia, suorittamalla maanparannustöitä jne.

Osoitettiin konkreettiset toimenpiteet työväensuojelun ja yhteiskunnallisen huollon alalla, asunto-oloja, terveydenhuoltoa ja kansanvalistusta koskevissa kysymyksissä. Ne takasivat Neuvostomaan työtätekevien aineellisten elinolojen paranemisen ja kulttuuritason kohoamisen.

Ohjelmaa käsiteltäessä Buharin ja Pjatakov esiintyivät V. I. Leninin sitä ehdotusta vastaan, että samalla kun imperialismi määritellään kapitalismin korkeimmaksi vaiheeksi, ohjelmassa luonnehdittaisiin esimonopologistista kapitalismia ja yksinkertaista tavarataloutta. Buharinin ja Pjatakovin esiintyminen oli oikeastaan sen taistelun jatkoa, jota he olivat käyneet V. I. Leninin esittämää sosialistisen vallankumouksen teoriaa vastaan. Heidän mielestään imperialismi ei ole kapitalismin kehitysvaihe, vaan erikoinen yhteiskunnallis-taloudellinen muodostuma. Buharin ja hänen kannattajansa sanoivat, ettei imperialismi sovi yhteen esimonopologististen talousmuotojen kanssa.

Tästä leninismille vastakkaisesta „puhtaan imperialismin” teoriasta seurasi johtopäätös, että imperialismin kaudella ovat mahdollisia vain „puhtaasti” proletaariset vallankumoukset, joissa proletariaatti esiintyy yksinään porvaristoa vastaan ja joissa ei esiinny mitään feodalisminvastaisia liikkeitä eikä kansallisia vapausotia. Samalla Buharin ja Pjatakov pitivät lähtökohtanaan sitä menševikkien ja Trotskin kantaa, ettei keskivarakkaalla talonpoikaistolla voi olla mitään osuutta sosialistisessa vallankumouksessa eikä sosialismin pystyttämisesä. Käytännöllisesti tämä kanta merkitsi proletariaatin jättämistä vaille liittolaista ja viime kädessä proletariaatin diktatuurin kieltämistä.

V. I. Lenin arvosteli mitä jyrkimmin Buharinin ja hänen kannattajiensa antibolševistisiä katsomuksia. Hän osoitti Buharinin ehdotuksen poliittisen vahingollisuuden.

„Puhdasta imperialismia”, V. I. Lenin sanoi, „jonka peruspohjana ei olisi kapitalismi, ei ole koskaan ollut, sitä ei ole missään eikä tule koskaan olemaankaan” (Teokset, 29. osa, s. 144).

Ohjelmaa käsiteltäessä syntyi suuria erimielisyyksiä kansallisuuskysymyksessä. Buharin ja Pjatakov esiintyivät sitä vastaan, että tunnustettaisiin jopa valtiollista eroamistakin edellyttävä kansakuntien itsemääräämisoikeus. Kumoten Buharinin ja Pjatakovin bolševisminvastaisen ehdotuksen V. I. Lenin osoitti, miten tuhoisiin seurauksiin se johtaisi. Oikealla kansallisuuspolitiikallaan puolue ja Neuvostovalta olivat hälventäneet sen epäluuloisuuden, jota tilanherrojen ja porvariston harjoittama kansallisuus- ja siirtomaasorto oli herättänyt kansojen keskuudessa, ja luoneet pohjan kansojen väliselle ystävyydelle. Buharinin ja Pjatakovin ehdotuksen hyväksymisen seurauksena kansat olisi tehty jälleen epäluuloisiksi. Niin ikään tuon ehdotuksen hyväksyminen olisi vahingoittanut Neuvostomaan kansainvälistä vaikutusvaltaa, sillä imperialistit olisivat alkaneet puhua parhaavasti, että Neuvosto-Venäjällä ollaan muka palaa-massa entiseen sorto- ja anastushenkiseen kansallisuuspolitiikkaan.

„Ja siltä kannalta katsoen, että kielletään periaatteessa kansakuntien itsemäärääminen”, V. I. Lenin sanoi, „voi käydä hyvinkin niin...”

Ei voida olla tunnustamatta sitä, mikä on olemassa: se itse pakottaa tunnustamaan sen. Proletariaatin ja porvariston toisistaan erottuminen tapahtuu eri maissa eri tavalla. Tässä suhteessa meidän on toimittava mitä varovaisimmin. Varsinkin suhteissamme eri kansakuntiin on oltava varovaisia, sillä mikään ei ole sen pahempaa kuin kansakuntien epäluottamus” (Teokset, 29. osa, s. 153).

Kummassakin — sekä imperialismin luonnetta että kansallisuuspolitiikkaa koskevassa — kysymyksessä edustajakokous torjui antileniniläiset ehdotukset ja hyväksyi V. I. Leninin esittämän puolueohjelman.

Edustajakokouksen tärkeimpiä kysymyksiä oli suhtautuminen keskivarakkaaseen talonpoikaistoon. Keskivarakkaan talonpoikaiston neutralisoiminen oli ainoa oikeaa politiikkaa Neuvostotasavallan alkuvuosina, jolloin päätehtävänä oli porvariston lannistaminen ja proletariaatin diktatuurin pystyttäminen ja jolloin keskivarakas talonpoika oli horjuvalla kannalla eikä Neuvostovalta ollut vielä lujittunut. Mutta neutralisointipolitiikka oli jo aikansaelänyttä uusissa olosuhteissa, kun oli torjuttu vastavallankumouksen ensimmäinen rynnistys, kun Neuvostovalta oli vakiintunut ja päiväjärjestykseen tulivat sosialistisen rakennustyön tehtävät. Keskivarakas talonpoika oli kääntynyt Neuvostovallan kannalle. Hänet oli nyt vedettävä mukaan luomaan sosialistista yhteiskuntaa. Sosialismi saatettiin rakentaa vain olemalla liitossa keskivarakkaan talonpoikaiston kanssa, joka muodosti siihen aikaan talonpoikaiston valtaenemmistön.

„Olemme siirtyneet sosialistisessa rakennustyössämme vaiheeseen”, V. I. Lenin sanoi, „jolloin on laadittava sellaiset konkreettiset, seikkaperäiset ja maaseudulla saatujen työkokemusten oikeaksi osoittamat perussäännöt ja -ohjeet, joita meidän on pidettävä ohjeenamme *siirtyäksemme* keskivarakkaaseen talonpoikaan nähden *kestävän liiton pohjalle...*” (s a m a, ss. 124—125).

V. I. Leninin alustuksen johdosta edustajakokous teki päätöksen siirtymisestä politiikkaan, joka edellytti *lujaa liittoa keskivarakkaan talonpoikaiston kanssa ja tukeutumista talonpoikaisköyhälistöön* taistellessa kulakkeja ja Neuvostovallan kaikkia luokkavihollisia vastaan ja jatkettaessa sosialistista rakennustyötä. Edustajakokous vaati kaikkia neuvosto- ja puoluejärjestöjä suhtautumaan huomaavaisesti keskivarakkaan talonpojan tarpeisiin, tekemään eron keskivarakkaan talonpojan ja kulakin välillä, jatkamaan päättäväisesti taistelua kulakkia vastaan, vetämään vähitellen ja suunnitelmallisesti keskivarakkaan talonpojan mukaan sosialistiseen rakennustyöhön tekemällä hänelle myönnytyksiä valittaessa sosialististen uudistusten suorittamistapoja.

Niin Neuvostovallan lujittamisen kuin maailman proletariaatin vallankumouksellisen liikkeenkin kannalta tällä edustajakokouksen päätöksellä oli tavattoman suuri merkitys. Tehdessään yhteenvedon siitä kokemuksesta, jonka puolue oli saanut ratkaistessaan kysymystä, miten proletariaatin oli suhtauduttava keskivarakkaaseen talonpoikaistoon sosialistisen vallankumouksen voiton jälkeen, V. I. Lenin määritteli seuraavasti sen merki-

tyksen, joka oli siirtymisellä proletariaatin ja keskivarakkaan talonpoikaiston liiton pohjalle:

„Proletariaatin diktatuuri on proletariaatin, työtätekevien etujoukon, ja työtätekevien lukuisten ei-proletaaristen kerrosten (pikkuporvariston, pienomistajien, talonpoikaiston, sivistyneistön jne.) tai niiden enemmistön välisen luokkaliiton, pääomaa vastaan suunnatun liiton, sellaisen liiton erikoinen muoto, jonka tarkoituksena on pääoman vallan lopullinen kukistaminen, porvariston vastarinnan ja porvariston restauraatioyritysten lopullinen tukahduttaminen sekä sosialismin lopullinen luominen ja lujittaminen” (Teokset, 29. osa, ss. 350—351).

V. I. Lenin rikastutti proletariaatin diktatuuri -teoriaa ja kehitti pitemmälle talonpoikauskysymystä koskevaa teoriaa ja puoluetaktiikkaa.

Puolueen edustajakokouksen päätös liittoutumisesta keskivarakkaan talonpoikaiston, talonpoikaiston perusjoukkojen, kanssa esitti suurta osaa kaikkien työtätekevien yhdistämisessä taisteluun maahanhyökkääjiä ja valkokaartilaisia vastaan sosialismin rakentamisen puolesta. Puhuessaan liittoutumisesta keskivarakkaan talonpoikaiston kanssa V. I. Lenin korosti edustajakokouksessa, että „me ratkaisemme tämän tehtävän, ja silloin sosialismi on ehdottomasti voittamaton” (sama, s. 191).

Edustajakokouksen työssä oli huomattava sija sotaa koskevalla kysymyksellä. Joskin, kuten V. I. Lenin sanoi edustajakokouksessa, maa oli onnistunut torjumaan kaikilta suunnilta tehdyt raivoiset hyökkäykset, niin Ententen uusien sotaretkien vaara ei ollut vielä ohi. Päinvastoin edustajakokouksella oli jo tietoja idästä käsin alkaneesta maahanhyökkääjien ja valkokaartilaisten uudesta hyökkäyksestä.

Edustajakokoukseen mennessä oli tullut esiin niin sanottu „sotilasoppositio”. Siihen kuului „vasemmistokommunisteja”, jotka eivät hyväksyneet puolueen politiikkaa myöskään sotilaallisissa kysymyksissä. Oppositioon kuului niin ikään henkilöitä, jotka eivät olleet missään tekemisissä varsinaisten oppositioryhmittymien kanssa. Oppositio vastusti tiukan kurinalaisuuden juurruttamista armeijaan ja vanhan armeijan sotilasspesialistien kokemusten hyväksikäyttöä. Se kamppaili partisaanisodalle ominaisten armeijan johtamis- ja sodankäyntitapojen säilyttämisen puolesta.

Sotilasasioita koskevia kysymyksiä käsitellessään edustajat torjuivat „sotilasoppositioin” ehdotukset ja esittivät samalla vastalauseensa Trotskin linjan johdosta, sillä Trotski luotti sokeasti vanhan armeijan sotilasspesialisteihin, joiden joukossa oli myös ilmeisesti pettureita. Edustajat vastustivat sitä, että armeijaan mobilisoitiin ilman luokkakantaista valintaa

summamutikassa kaikkia, siinä luvussa kulakkeja, mikä johti useinkin muutamien joukko-osastojen poliittiseen epävakaisuuteen.

V. I. Lenin esiintyi jyrkästi „sotilasoppositiota” vastaan. Hän huomautti, että puolueen Keskuskomitea ratkaisee kaikki tärkeimmät sotilaalliset kysymykset, tekee niistä vastaavat päätökset ja valvoo näiden täytäntöönpanoa.

V. I. Lenin sanoi, että ilman rautaista sotilaskuria ei voi olla voimakasta Punaista Armeijaa, varsinkaan sellaisessa talonpoikaisessa maassa kuin Venäjällä. Vaatiessaan käyttämään hyväksi porvarillisen sotataidon saavutuksia ja sotilasspesialisteja V. I. Lenin osoitti samalla välttämättömäksi voimistaa heidän toimintansa poliittista valvontaa.

Edustajakokous teki yksimielisen päätöksen sotilaallisista kysymyksistä. Se tuomitsi sen, että sentralisoidusti johdetun ja sotilaskuria tiukasti noudattavan vakinaisen armeijan vastakohtaksi yritettiin asettaa partisaaniosastot.

Päätöslauselmassa korostettiin erikoisesti sotilaskomissarien merkitystä. Edustajakokous antoi tunnustuksen sille sankarilliselle työlle, jota komissaarit olivat suorittaneet Punaisessa Armeijassa, ja julkilausui, että komissaarien toiminta antaa parhaimmat tulokset silloin, kun sitä tukevat rykmenttien puoluesolut.

„Armeijassa komissaarit eivät ainoastaan edusta suoranaisesti ja välittömästi Neuvostovaltaa, vaan juurruttavat ennen kaikkea puolueemme henkeä, sen kurinalaisuutta, sen lujuuutta ja miehuullisuutta taistelussa asetettujen päämäärien saavuttamiseksi”, sanottiin edustajakokouksen päätöslauselmassa („N K P ... päätöslauselmina”, I osa, s. 435).

Päätettiin perustaa tasavallan Vallankumouksellisen sota-neuvoston Poliittinen osasto, jonka tehtäväksi tuli kaiken puolue- ja poliittisen työn johtaminen Punaisessa Armeijassa.

Käytännöllisiä tehtäviä koskevassa edustajakokouksen päätöslauselman osassa sanottiin: on noudatettava tiukasti luokkaperiaatetta mobilisoimalla armeijaan vain työtätekeviä ja erottamalla kulakki- ym. loisainekset erikoisiin työpataljoo-niin; on käytettävä hyväksi sotilasspesialisteja ja saatettava heidät komissaarien avulla vakinaisen puolue- ja poliittisen valvonnan alaisiksi; on muodostettava voimaperäisemmin päällikkökuntaa proletaareista ja puoliproletaareista jne. Nämä kohdat oli suunnattu Trotskin harjoittamaa puolueen sotilaspolitiikan vääristelyä vastaan.

Puoluerakennustyötä koskevassa päätöksessään edustajakokous kehotti Keskuskomiteaa pitämään tarkasti silmällä puolueen sosiaalista kokoonpanoa ja estämään sen huononemisen suhtautumalla vaateliaammin sellaisten aineiden puolueeseen

oltoon, jotka eivät ole työläisiä eivätkä talonpoikia. Ottaen huomioon, että kymmeniä tuhansia puolueen jäseniä oli siirtynyt työhön valtiokoneistoon, edustajakokous kehotti taistelemaan päättäväisesti sellaista vaaraa vastaan kuin heidän eristäytymisensä joukoista ja byrokratisoitumisensa. Päätettiin suorittaa puolueen kaikkien jäsenten registeröinti. Tämä oli oikeastaan puolueen puhdistamista. Suurta huomiota kiinnitettiin puoluekurin parantamiseen. Maassa vallitseva yleinen tilanne vaati mitä tiukinta sentralisaatiota ja ankaraa kurinalaisuutta; „...nykykaudella puolueessa tarvitaan suorastaan sotilaskuria”, sanottiin päätöslauselmassa.

Puoluerakennustyössä saivat huomattavan merkityksen kansallisten alueiden puoluejärjestöt. Maan muutamilla kansallisilla alueilla pidettiin paikallisten bolševististen järjestöjen edustajakokouksia, joissa perustettiin kommunistinen puolue ja sen keskuskomitea. Vuoden 1918 jälkipuoliskolla ja vuoden 1919 alussa kommunistinen puolue perustettiin Turkestanissa, Ukrainassa, Liettuassa, Valko-Venäjällä, Latviassa ja Eestissä. Tämän yhteydessä heräsi periaatteellinen kysymys: millä perustein kansallisten alueiden puoluejärjestöt tulisivat kuulumaan Venäjän kommunistiseen puolueeseen.

V. I. Leninin linja oli se, että kaikkien näiden kansallisten järjestöjen tulee kuulua rakenneosina yhtenäiseen Venäjän kommunistiseen puolueeseen. VIII edustajakokous vastusti jyrkästi sitä, että muodostettaisiin itsenäisten kommunististen puolueiden federaatio, ja esitti lujana kantanaan sen, että on oltava yksi sentralisoitu kommunistinen puolue ja yksi koko puolueen toimintaa johtava Keskuskomitea. Kansallisten neuvostotasavaltojen kommunististen puolueiden keskuskomiteoilla tulee olla aluekomiteoiden oikeudet ja nämä komiteat ovat VKP(b):n Keskuskomitean alaisia.

Tämän päätöksen perusteella Taka-Kaukasian — Aserbeidžanin, Gruusian ja Armenian — bolševistiset järjestöt muutettiin vuonna 1920 Aserbeidžanin, Gruusian ja Armenian kommunistisiksi puolueiksi, jotka johtivat Taka-Kaukasian työläisiä ja talonpoikia taistelussa Neuvostovallan puolesta. Kansallisten neuvostotasavaltojen kommunististen puolueiden perustaminen VKP(b):seen erottamattomasti kuuluvina rakenneosina merkitsi uutta vaihetta Neuvostomaan kommunistisen puolueen rakentamisessa proletarisen internationalismin leniniläisen periaatteen pohjalle ja oli esimerkkinä siitä, miten on rakennettava puoluetta monikansallisessa sosialistisessa tasavallassa.

Päätöslauselmassaan „Organisaatiokysymyksestä” edustajakokous antoi vastaiskun Saprnovin—Osinskin opportunistiselle ryhmälle, joka kiisti puolueen johtavan osuuden Neuvostovaltiossa.

Päätöslauselmassa sanottiin, että toimimalla herkeämättä itseuhrautuvasti Neuvostoissa ja asettamalla kaikkiin neuvosto-

virkoihin uskollisia kommunisteja puolueen „tulee hankkia itselleen ehdoton poliittinen valta-asema Neuvostoissa ja todella valvoa niiden koko toimintaa”. Kaikissa neuvostolaitoksissa on muodostettava puolueyhmiä, jotka noudattavat mitä tiukimmin puoluekuria. „Puolue pyrkii”, sanottiin päätöslauselmassa, „*johdamaan* Neuvostojen toimintaa, mutta ei suinkaan asettumaan niiden tilalle” („N K P ... päätöslauselmina”, I o s a, s. 446).

Edustajakokous ilmaisi tyydytyksensä III, Kommunistisen Internationalen perustamisen johdosta ja antoi täyden kannatuksensa sen toimintaohjelmalle.

VKP(b):n VIII edustajakokouksella oli valtava merkitys. Sen hyväksymä uusi puolueohjelma oli sosialismin rakentamisohjelma. Edustajakokouksen päätökset edistivät proletariaatin ja talonpoikaiston sotilaspoliittisen liiton lujittumista, Punaisen Armeijan lujittumista, mikä takasi menestyksen maahanhyökkääjiä ja valkokaartilaisia vastaan jatkuneessa taistelussa.

Uusi puolueohjelma antoi työläisille ja talonpojille selvät sosialistisen rakennustyön suuntaviivat ja innosti kansanjoukkoja antaumukselliseen taisteluun uuden yhteiskuntajärjestelmän voiton puolesta.

Edustajakokouksen hyväksymällä ohjelmalla oli niin ikään pysyvä kansainvälinen merkitys. Ohjelma antoi koko maailman työtätekeville vastauksen kysymykseen, miten sosialistinen vallankumous voitti, miksi se on välttämätön ja missä on sen voima. Puhuessaan Neuvostomaan kommunistisen puolueen ohjelman kansainvälisestä merkityksestä V. I. Lenin korosti, että

„...jo yksin ohjelmamme käänös on oleva paras vastaus kysymykseen, mitä on saanut aikaan Venäjän kommunistinen puolue, joka edustaa muuatta maailman proletariaatin osastoa. Ohjelmamme on oleva mitä vaikuttavimpana propaganda- ja agitaatioaineistona, sinä asiakirjana, jonka nojalla työläiset sanovat: 'Nämä ovat tovereitamme, veljiämme, näin ajetaan yhteistä asiaamme'” (T e o k s e t, 29. o s a, s. 198).

4. Ratkaiseva käänne kansalaissodan kulussa. Koltšakin ja Denikinin murskaaminen

Puolueen VIII edustajakokous lopetti työnsä samaan aikaan, kun Ententen maat ja valkokaartilaiset aloittivat uuden hyökkäyksen. Venäjän vastavallankumoukselliset jatkoivat maahanhyökkääjien suojelemina ja avustamina monituhantisten armeijoiden muodostamista. Vastavallankumous oli saanut lujat asemat varsinkin Siperiassa. Sinne Koltšakin luo keskittyivät kaikki Neuvostovallalle vihamieliset voimat. Ural ja sen teollisuus oli Koltšakin käsissä. Käyttäen tukenaan kulakistoa valko-

kaartilaiset pakottivat talonpojat varustamaan heitä elintarvikkeilla. Koltšakia tukivat eserrät ja menševikit, jotka olivat auttaneet hänet valtaan. Englannin, Ranskan, Japanin ja Amerikan imperialistit toimittivat valkokaartilaisille yhtenäin aseita, ammuksia ja muita sotatarvikkeita.

Koltšakin hyökkäystä tukivat etelässä, lännessä ja pohjoisessa olleet vastavallankumoukselliset joukot saaden niin ikään apua ja tukea maahanhyökkääjiltä. Päävoimana olivat Koltšakin joukot, joiden aikomuksena oli edetä Volgalle ja yhtyä siellä Denikinin joukkojen kanssa yhteiseen hyökkäykseen Moskovaa vastaan.

Vuoden 1919 maaliskuun alussa Koltšakin armeija siirtyi hyökkäykseen. Punaisen Armeijan oli luovuttava Ufasta. Neuvostojoukkojen rintama murtui. Valkokaartilaisjoukot etenivät Volgaan kohti. Etelässä kenraali Denikin valtasi Luganskin ja osan Donbassia. Maa menetti siten kivihiililähteensä. Toukuussa kenraali Judenitš lähti hyökkäämään Pietaria kohti. Myös Itämerenmaissa valkokaartilaiset siirtyivät hyökkäykseen Englannin laivaston auttamina ja saksalaisten joukkojen tukemina. Ententen maiden muodostama ja varustama Puolan armeija tunkeutui Liettuaan ja Valko-Venäjälle. Pohjoisesta käsin hyökkäsivät valkokaartilaiskenraali Müllerin armeija ja englantilaisten, amerikkalaisten sekä ranskalaisten maahanhyökkääjien joukot. Siis vastavallankumouksen kaikki voimat olivat siirtyneet hyökkäykseen.

Neuvosto-Venäjä oli jälleen vihollisen saartorenkassa. Huhtikuun 11. p:nä 1919 Keskuskomitea vahvisti V. I. Leninin kirjoittamat „VKP(b):n KK:n teesit Itärintamalla vallitsevan tilanteen johdosta”. Teeseissä annettiin arvio tasavallan sotilaspoliittisesta tilanteesta ja tähdennettiin Itärintaman ratkaisevaa merkitystä. Vihollisten murskaamiseksi Keskuskomitea kehotti kaikkia työtätekeviä ponnistamaan voimansa äärimmilleen. Itärintamalle lähetettiin yli 20 tuhatta kommunistia. Nuorisoliitto julisti jäsentensä ensimmäisen yleisvenäläisen mobilisaation ja lähetti rintamalle yli 3 tuhatta nuorisoliittolaista. Ammattiliitot panivat liikekannalle yli 60 tuhatta työläistä. Kommunistit, jotka perusosaltaan olivat Pietarin, Moskovan, Ivanovo-Voznesenskin ja Tverin työläisiä, toivat tullessaan uutta intoa armeijaan. Punaisessa Armeijassa olevat puoluesolut ja politosastot lujittuivat ja sotilaiden poliittinen kasvatus parani.

Työväenluokan vastauksena puolueen KK:n kehotukseen oli joukkomittainen työsankaruus. Sankarillisessa uurastuksessa kommunistit olivat kaikkialla tuotannossa aloitteentekijöinä ja järjestävänä voimana. Työläisjoukkojen keskuudessa syntyi uusi yhteistyön muoto — kommunistiset talkoot. Puolue tuki tätä työläisten aloitetta. Moskovan—Kasaanin rautatien erään ratajakson kommunistien ja puolueelle myötämielisten henkilöiden yleisessä kokouksessa tehdyn päätöksen mukaisesti touko-

kuun 10. pnä pidettiin ensimmäiset kommunistiset talkoot. Vuoden 1919 jälkipuoliskolla kommunistisia talkoita pidettiin laajalti kaikkialla maassa.

V. I. Lenin sanoi kommunistisia talkoita suureksi aloitteeksi. Hän arvosti ne työtätekevien tietoiseksi, vapaaehtoiseksi, rajattoman itseuhrautuvaiseksi työnteoksi, todelliseksi kommunismin aluksi. Työläisten sankarillinen uurastus kotirintamalla teki mahdolliseksi turvata Punaisen Armeijan kaikella välttämättömällä, ennen kaikkea aseilla ja ammuksilla.

Puolueen KK:n ja hallituksen toimeksiannosta neuvostojoukkojen johto laati suunnitelman Punaisen Armeijan vastahyökkäystä varten. Ratkaisevan iskun oli antava Itärintaman Eteläinen ryhmä M. V. Frunzen johdolla. Eteläisen ryhmän Vallankumouksellisen sotaneuvoston jäsenenä oli V. V. Kuibyšev. Tähän ryhmään kuului legendaarisen maineikas V. I. Tšapajevin divisioona. Divisioonan komissaarina oli D. A. Furmanov. Huhtikuun loppupuolella 1919 Eteläinen ryhmä aloitti vastahyökkäyksen ja tuotti viholliselle musertavan tappion. Siten luotiin edellytykset Koltšakin lopullista murskaamista sekä Uralin ja Siperian vapauttamista varten.

Ratkaisella hetkellä, kun suunniteltu vihollisen murskaaminen oli jo miltei loppuun suoritettu, tasavallan Vallankumouksellisen sotaneuvoston puheenjohtajana toiminut Trotski kehotti Itärintaman johtoa siirtämään huomattavan osan joukoista Etelärintamalle. Sen vuoksi olisi jouduttu keskeyttämään hyökkäys, mikä olisi suonut Koltšakille mahdollisuuden järjestää armeijansa uudelleen. V. I. Leninin piti puuttua asiaan. Hän vaati vapauttamaan Uralin ehdottomasti ennen talven tuloa. Keskuskomitea hylkäsi Trotskin ehdotuksen ja antoi Itärintaman Vallankumoukselliselle sotaneuvostolle määräyksen jatkaa hyökkäystä. Punaisten joukot ryhtyivät hyökkäykseen koko Itärintamalla. Vuoden 1919 kesään päästäessä Koltšakin taholta uhannut pahin vaara oli jo ohi, vaikkei hänen armeijaansa oltukaan vielä lopullisesti lyöty.

Siperiassa ja Kaukoidässä partisaanit eivät antaneet hengenrauhaa valkokaartilaisjoukoille ja maahanhyökkääjille. He kävivät kovia taisteluja näitä vastaan, rikkoivat rautatieratoja, räjäyttelivät ilmaan junia ja vapauttivat vangiksi joutuneita puna-armeijalaisia. Partisaaniliikettä johtivat puolueen maanalaiset komiteat. Nämä olivat niin ikään työläisten lakkotaistelun johdossa Koltšakin selustassa.

Kaikki tämä myötävaikutti Punaisen Armeijan menestysliseen etenemiseen.

Pysäyttääkseen Punaisen Armeijan hyökkäyksen Itärintamalla vastavallankumoukselliset aloittivat sotatoimet Pietarin edustalla. Suomalaisten valkokaartilaiden ja eestiläisten valkokaartilaisosastojen tukemina Judenitšin joukot etenivät aivan kaupungin rajalle.

VKP(b):n Keskuskomitea teki Pietarin puolustustoimenpiteitä koskevan päätöksen, jossa kehoitettiin mobilisoimaan kommunisteja, nuorisoliittolaisia ja ammattiliittojen jäseniä Pietarin rintamalle ja keskeyttämään Pietarissa mobilisoitujen kommunistien lähettäminen Itärintamalle. Pietarin puolustuskomitea, jonka johdossa oli Zinovjev, ei kuitenkaan ryhtynyt kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin, vaan antoi määräyksen Pietarin puolustuksen hyväksi toimineiden tehtaiden ja tuotantolaitosten evakuoimisesta ja asetti jopa kysymyksen laivaston upottamisesta vihollisen hyökkäyksen vuoksi. V. I. Leninin ehdotuksesta Puolustusneuvosto kielsi kategorisesti evakuoimasta tuotantolaitoksia ja omaisuutta Pietarista. Pietariin lähetettiin KK:n ja Yleisvenäläisen TpKK:n valtuutettuna J. V. Stalin.

Valkokaartilaiden sotilasjohto yritti tukea rintamajoukkonsa hyökkäystä selustaiskulla. Krasnaja Gorkan, Seraja Lošadin ja Obrutševin linnakkeissa puhkesi Ententen asiamiesten valmistelema kapina. Kapinalliset avasivat tulen Kronstadtia kohti. Pettureita vastaan ryhdyttiin heti päättäväisiin toimenpiteisiin. Kapinan kukistamista varten muodostettu osasto suoritti Itämeren laivaston tukemana rynnäkön linnakkeita vastaan. Kapinalliset lyötiin. Judenitšin hyökkäys Pietariin lyötiin takaisin.

Elokuussa 1919 V. I. Lenin kääntyi Koltšakista saadun voiton johdosta kirjeellä työläisten ja talonpoikien puoleen. Hän osoitti ne tärkeimmät opetukset, jotka tästä voitosta oli saatu ja jotka oli otettava varteen, ettei maa olisi joutunut toistamiseen koltšakilaisuuden vaaraan: 1) tarvittiin voimakasta Punaista Armeijaa; 2) Neuvostovaltio ei voinut pitää yllä armeijaa ja työläisiä ilman viljaa ja talonpoikaiston oli annettava sitä velaksi valtiolle; 3) oli pidettävä yllä vallankumouksellista järjestystä ja noudatettava pyhästi Neuvostovallan lakeja ja asetuksia; 4) oli suorastaan rikos unohtaa, että menševikit ja eserrät olivat auttaneet Koltšakin ilmestymistä maailmaan ja tukeneet häntä suoranaisesti; 5) vihollisen voittamiseksi tarvittiin työläisten ja talonpoikien lujaa liittoa. „Armoton taistelu pääomaa vastaan ja työtätekevien liitto, talonpoikien ja työväenluokan liitto”, V. I. Lenin kirjoitti, „sellainen on koltšakilaisuuden viimeinen ja tärkein opetus” (Teokset, 29. osa, s. 518).

Neuvostovallan noudattamalla kansallisuuspolitiikalla oli valtava merkitys murskattaessa Neuvostotasavallan vihollisia. Heti kun vaara uhkasi maata, pyrkivät itsenäiset neuvostotasavallat entistä kiihkeämmin yhdistämään voimansa taistellakseen vihollista vastaan. Puolueen Keskuskomitea suhtautui myönteisesti tähän aloitteeseen ja hyväksyi V. I. Leninin ehdotuksesta päätöksen neuvostotasavaltojen sotilaallisesta yhteistoiminnasta. Vuoden 1919 kesäkuun 1. pnä Moskovassa pidettiin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean juhlaistunto, jossa olivat läsnä kaikkien neuvostotasavaltojen edustajat. Yleisvenä-

läinen TpKK hyväksyi päätöksen sotilasliiton solmimisesta ja yhteisen sotilasjohdon muodostamisesta, kansantalousneuvostojen, kulkulaitoksen ja työasiain komissariaattien yhdistämisestä.

Neuvostokansojen kaikkien voimien yhdistäminen lisäsi maan mahtia, antoi mahdollisuuden voimistaa taistelua maahanhyökkääjiä ja valkokaartilaisia vastaan ja mahdollisti sittemmin näiden murskaamisen.

Koltšakin kärsimä tappio ei suinkaan estänyt imperialisteja jatkamasta interventiota. Vuoden 1919 puolivälistä alkaen maahanhyökkääjät ja valkokaartilaiset siirsivät Neuvosto-Venäjää vastaan käymänsä taistelun painopisteen etelään: pääiskun antaminen tuli nyt Denikinin armeijan tehtäväksi.

Englannin sotaministeri Churchill kehui järjestäneensä „neljäntoista valtion sotaretken” Neuvostomaata vastaan.

Neuvosto-Venäjän asema osoittautui jälleen tavattoman vaaralliseksi. Vaikka sankarillinen Punainen Armeija olikin valloittanut takaisin huomattavan osan Siperiasta, joka oli maan tärkeimpiä vilja-alueita, niin Denikinin hallussa oli kuitenkin koko etelä-Venäjä, tärkeimmät polttoainelähteet — Donbass ja Grozny. Bakussa pitivät isännöyttä maahanhyökkääjät ja musatistit. Kesäkuun 30. p:nä 1919 kukistui Tsaritsyn. Sen kukistumisen jälkeen Denikin antoi armeijalleen määräyksen lähteä Moskovaa kohti. Hän luotti neuvostoselustassa toimineen vastavallankumouksellisen „Kansallinen keskus”-nimisen järjestön apuun. Salaliittolaisten aikomuksena oli nostaa kapina niin pian kuin vihollisarmeija pääsee Moskovan lähelle.

Yhtaikaa Denikinin joukkojen kanssa aloittivat hyökkäyksen myös kaikki muut vastavallankumouksen voimat. Niiden tarkoituksena oli saada Punainen Armeija siirtämään osan joukoistaan pois Etelärintamalta. Koltšakin armeijan jäännökset aloittivat hyökkäyksen Tobolskin seudulla; pohjoisessa Müller eteni Vologdaa ja Petroskoita kohti; Judenitš turautui jälleen Pietarin lähistöön. Porvarien ja tilanherrojen Puolan joukot valtasiivat Minskin.

Keskuskomitea kääntyi koko puolueen ja maan väestön puoleen V. I. Leninin kirjoittamalla kirjeellä „Kaikki taisteluun Denikiniä vastaan!” Kirjeessä esitettiin konkreettinen ohjelma kansan kaikkien voimien mobilisoimisesta vihollista vastaan sen murskaamiseksi. Etelärintamalle lähetettiin puolueen ja neuvostolaitosten johtavia työntekijöitä ja Punaisen Armeijan vereksiä voimia. Tämä soi Etelärintaman joukoille mahdollisuuden ryhtyä jo heinäkuun lopulla valmistelemaan hyökkäystä Denikiniä vastaan.

Vastahyökkäys suunniteltiin alettavaksi vuoden 1919 elokuun alussa. Sotilasjohdon suunnitelman mukaan vastaisku aiottiin antaa Tsaritsynin suunnalta. Tällä tavalla olisi ensiksikin estetty Denikin pääsemästä Volgan yli ja yhtymästä Koltšakin eteläiseen armeijaan; toiseksi Tsaritsynin seutuville oli hel-

pompi siirtää apuvoimia Itärintamalta; kolmanneksi tämä isku saattoi uhanalaiseksi Moskovaa kohti hyökkäävien Denikinin joukkojen sivustan ja tarjosi neuvostojoukoille mahdollisuuden murtautua vihollisen selustaan.

Vastahyökkäys ei kuitenkaan onnistunut. Trotskin johtaman sotilashallinnon elinten saamattomuuden vuoksi hyökkäyksen alkamisessa myöhästettiin huomattavasti. Denikinillä oli Etelärintaman esikunnassa omia asiamiehiään, ja siksi hän oli tietoinen hyökkäyksen valmistelusta ja ryhtyi toimenpiteisiin estääkseen hyökkäyksen onnistumisen. Tässä suhteessa oli huomattava merkitys retkellä, jonka Mamontovin valkokaartilaisratsuväki suoritti Etelärintaman selustassa. Tämän ratsuväen toiminnan likvidoimiseksi jouduttiin poistamaan rintamalta useita joukko-osastoja. Sillä välin Denikin ennätti muodostaa iskuryhmän ja lähteä hyökkäämään sen voimin Moskovaa kohti suunnassa Kursk—Orel—Tula. Hän valtasi Kurskin ja Orelin ja uhkasi Tulaa. Valkokaartilaiset eivät olleet päässeet vielä koskaan aikaisemmin niin lähelle maan pääkaupunkia kuin syyskuussa 1919.

Denikinin eteneminen Moskovan suunnassa teki Etelärintaman tärkeimmäksi rintamaksi. Näinä kriittisinä päivinä puolueen KK ryhtyi lisätoimenpiteisiin Etelärintaman lujittamiseksi. Syyskuussa KK:n täysistunnossa hyväksyttiin V. I. Leninin ehdotus, jonka mukaisesti sotilastehtäviin lähetettiin puolue-työntekijöitä niin paljon kuin voitiin. Puolue pani alulle laajamittaisen poliittisen työn tehden selkoa rintamatilanteesta. KK:n päätöksen mukaisesti Etelärintaman sotilasjohtoa vaihdettiin. Rintaman komentajaksi vahvistettiin A. I. Jegorov, rintaman Vallankumouksellisen sotaneuvoston jäseneksi nimitettiin J. V. Stalin. Etelärintama jaettiin kahtia: Etelä- ja Kaakkoisrintamaksi. Muodostettiin Moskovan linnoitusvyöhykkeen Puolustuskomitea. Etelärintamalle lähetettiin lisää reservijoukkoja.

Puolueen Keskuskomitea lähetti rintamalle noin 30 tuhatta kommunistia; nuorisoliitto ilmoitti suorittavansa jäseniensä toisen yleisvenäläisen mobilisaation, minkä tuloksena 10 tuhatta nuorisoliittolaista lähti Etelärintamalle. Denikiniläisten toiveet kapinan alkamisesta neuvostoselustassa romahtivat, „Kansallisen keskuksen” salaliitto paljastettiin ja likvidoitiin.

Riviensä täydentämiseksi ja joukkoyhteyksiensä lujittamiseksi puolue julisti puolueviikon. Yksistään maan keskisillä alueilla VKP(b):seen liittyi yli 200 tuhatta työläistä ja talonpoikaa. Toimivassa armeijassa vallitsi puolueviikon aikana tavaton innostus. Sotilaiden parhaimmisto liittyi puolueeseen. Tällä tavalla Neuvostomaan työtätekevät vastasivat siihen denikiniläisten uhkaukseen, että he hajottavat Neuvostot ja hirttävät jokikisen bolševikin. Tämä oli puolueen valtava poliittinen voitto, joka osoitti selvästi, että kansanjoukot seuraavat kommunisteja. VKP(b):n Keskuskomitea kirjoitti

toimintaselostuksessaan: „Niissä oloissa puolueemme jäsenkirja merkitsi tietyssä määrässä denikiniläisten hirttopuuehdokkaaksi joutumista. Vastoin kaikkia vihollistemme ennusteluja puolueviikon vietto on päättynyt kaikkialla kerrassaan yllättävään, poikkeuksellisen loistavaan menestykseen...”

Aikaisempi suunnitelma, jonka mukaan pääisku aiottiin antaa Tsaritsynin suunnalta, ei vastannut enää hetken vaatimuksia. Lokakuun 15. pnä puolueen Keskuskomitean Politbyroo piti istunnon, jossa tehtiin päätös, että „...Tulasta, Moskovasta ja niiden lähiseudusta ei luovuta ja valmistaudutaan talven kuluessa yleisen hyökkäyksen aloittamiseen... Kaakkoisrintamalla siirrytään tilapäisesti puolustukseen tehtävänä a) estää Denikinin yhtyminen Uralin kasakoiden kanssa; b) vapauttaa osa miesvoimista Tulan ja Moskovon puolustukseen”. Mitä tuli muihin rintamiin, niin niihin nähden Politbyroo kehotti ylijohtoa „pitämään silmällä ennen kaikkea Moskovon ja Tulan alueen turvallisuutta”.

Punaisen Armeijan pääiskun suuntana oli Harkov—Donbass—Donin Rostov. Neuvostojoukkojen iskuryhmä sai tehtäväkseen murskata valkokaartilaiden valiojoukot, jotka oli muodostettu vapaaehtoisina palvelevista upseereista. Iskuryhmä löi valkokaartilaiset taisteluissa, jotka käytiin lokakuun 10. ja 30. pn välisenä aikana Kromyn ja Orelin seudulla. Punainen Armeija vapautti Orelin. Samoihin aikoihin Budennyin ratsuväki löi Skuron ja Mamontovin armeijakuntien perusvoimat Voronežin edustalla. Lokakuun 24. pnä neuvostojoukot vapauttivat Voronežin. Budennyin ratsuarmeijakunta laajennettiin niihin aikoihin I. ratsuarmeijaksi, jonka komentajaksi määrättiin S. M. Budennyi ja Sotaneuvoston jäseneksi K. J. Vorošilov.

Menestys, minkä iskuryhmä oli saavuttanut Orelin luona ja punaisten ratsuväki Voronežin edustalla, antoi mahdollisuuden siirtyä hyökkäykseen koko rintamalla. Ukraina ja Pohjois-Kaukasia puhdistettiin vihollisjoukoista. Denikiniläisten selustassa toimivat partisaanit. Denikinistä saatujen voittojen johdosta V. I. Lenin kääntyi joulukuun lopulla 1919 kirjeellä Ukrainan työläisten ja talonpoikien puoleen. Johdattaen mieleen Koltšakia vastaan käydyn taistelun opetukset V. I. Lenin mainitsi, että Neuvostovallan voitot olisivat jääneet saavuttamatta, jollei olisi ollut maan kaikkien kansojen liittoa. „Se, joka vahingoittaa isovenäläisten ja ukrainalaisten työläisten ja talonpoikien yhtenäisyyttä ja läheistä liittoa”, hän kirjoitti, „auttaa Koltšakeja, Denikinejä ja koko maailman kapitalistipetoja” (Teokset, 30. osa, ss. 271—272).

Etelärintamalla saavutettu menestys nostatti myös Pietarin lähistössä olleiden Punaisen Armeijan soturien intoa. Judenitšin joukot lyötiin. Ne joutuivat suurelta osaltaan sotavankeuteen, ja vain vähäisten vihollisjoukkojen rippeiden onnistui paeta Eestiin.

Joulukuussa 1919 pidettiin VIII puoluekonferenssi, jolla oli suuri merkitys puolueen ja sen joukkoyhteyksien lujittamisen kannalta. Konferenssi vahvisti uudet puoluesäännöt, joissa määriteltiin selvästi puolueen järjestö rakenne. Se muutettiin Neuvostovallan aikana vakiintunutta hallinnollista aluejakoa vastaavaksi. Sääntöihin lisättiin pykälä, jossa sanottiin, että puolueen perusjärjestönä on puoluesolu, jossa tullakseen vahvistetuksi on oltava vähintään kolme jäsentä. Kaikkia puolueeseen pyrkiviä varten säädettiin kandidaattiaika, että he voisivat tutustua puolueen ohjelmaan ja taktiikkaan ja puoluejärjestö voisi ottaa selvää heidän persoonallisista ominaisuuksistaan. Uutta oli säännöissä niin ikään osa, joka koski puolueyhmiä neuvostolaitoksissa ja ei-puoluejärjestöissä.

Erikoisen tärkeitä merkitykseltään olivat konferenssin päätökset „Neuvostopolitiikasta Ukrainassa” ja „Neuvostovallasta Ukrainassa”. V. I. Leninin kirjoittamassa ja konferenssin vahvistamassa Keskuskomitean päätöksessä tähdennettiin: „Noudattaen horjumattomasti kansojen itsemääräämisen periaatetta KK katsoo tarpeelliseksi vahvistaa vielä kerran, että VKP on Ukrainan SNT:n itsenäisyyden tunnustamisen kannalla” („NKP ... päätöslauselmina”, I osa, s. 459).

Samalla kun päätöslauselmassa korostettiin, että kaikkien neuvostotasavaltojen on liityttävä lujasti yhteen taistellessaan imperialismia vastaan, siinä osoitettiin, että Ukrainan työläiset ja työtätekevät talonpojat itse määräävät lopullisesti tämän liiton muodot; kysymyksessä olevana aikana Venäjän SFNT:n ja Ukrainan SNT:n keskinäissuhteiden pohjaksi otettiin federaatiiviset suhteet.

Päätöslauselmassa kehoitettiin maapolitiikkaa noudatettaessa kiinnittämään erikoista huomiota talonpoikaisköyhälistön ja keskivarakkaan talonpoikaiston etuihin: likvidoimaan Denikinin ennalleen palauttama tilanherrojen maanomistus ja luovuttamaan maat maattomille tai niille, joilla sitä oli vähän; muodostamaan neuvostotiloja vain siinä määrin kuin on ehdottoman välttämätöntä ja ottamaan huomioon talonpoikaiston edut; estämään kaikkalainen pakotus yhdistettäessä talonpoikia kommuuneiksi, arteileiksi jne. Puolue vaati vetämään talonpoikaisköyhälistöä ja keskivarakasta talonpoikaistoa laajemmassa mitassa mukaan valtion hallintaan, poistamaan kaiken, mikä haittasi ukrainan kielen ja Ukrainan kulttuurin vapaata kehitystä.

VIII puoluekonferenssin päätös „Neuvostovallasta Ukrainassa” oli suureksi avuksi Ukrainan kommunisteille ja lujitti kansojen ystävyyttä.

Joulukuussa 1919 kokoontui Neuvostojen VII edustajakokous. Se kääntyi uudelleen Englannin, Ranskan, USA:n, Italian ja Japanin hallitusten puoleen kehottaen niitä kaikkia aloittamaan viivyttelämättä sekä yhteisesti että erikseen rauhanneuvottelut.

Neuvostohallitus ehdotti pienille maille rauhanneuvotteluja edellyttäen niiden itsenäisyyden tunnustamista. Eesti ja sittemmin Latvia ja Suomi suostuivat neuvottelemaan rauhasta.

Denikinin murskaaminen teki mahdolliseksi likvidoida Neuvostomaata ympäröivän vastavallankumouksellisten saartoketjun muutkin renkaat. Ensimmäisenä lyötiin lopullisesti Koltšak. Hänen joukkonsa murskattiin, ja „ylipäällikkö” itse joutui vangiksi. Hän sai oikeuden tuomion ja hänet ammuttiin.

Vihollisen tappio Etelärintamalla antoi mahdollisuuden lopettaa kaikki sotatoimet Turkestanissa.

Punaisen Armeijan voitoista oli apua Taka-Kaukasian työtätekeville niiden taistellessa maahanhyökkääjiä vastaan. Keväällä 1920 Kaukasian rintamalla toimivat Punaisen Armeijan joukko-osastot alkoivat lähetä Taka-Kaukasian rajoja.

Saatuana tiedon Punaisen Armeijan lähenemisestä Aserbeidžanin työläiset nousivat heti kapinaan omaa porvaristoaan vastaan. Helmikuussa 1920 Bakussa kokoontui salaa Aserbeidžanin KP(b):n ensimmäinen edustajakokous. Se teki päätöksen aseellisesta kapinasta porvaristoa vastaan. Kapinaan nousseet kääntyivät Neuvosto-Venäjän puoleen pyytäen aseellista apua. Neuvostohallituksen ohjeiden mukaisesti Punaisen Armeijan joukot tulivat Aserbeidžanin työtätekevien avuksi. Huhtikuun 28. p:nä 1920 Bakusta tuli neuvostokaupunki. Maahanhyökkääjiä karkotettaessa ja sisäisiä vastavallankumouksellisia voimia murskattaessa sekä pystytettäessä ja lujitettaessa Neuvostovaltaa Aserbeidžanissa johtavaa osaa esittivät puolueen leniniläistä linjaa noudattaneet G. K. Ordžonikidze, S. M. Kirov, A. I. Mikojan, N. N. Narimanov. Marraskuussa 1920 nousivat kapinaan Armenian työläiset ja talonpojat. Kolmea kuukautta myöhemmin, helmikuussa 1921, Gruusian työtätekevät kukistivat menševikit. Taka-Kaukasia oli muuttunut neuvostolaiseksi. „Neljän-toista valtion sotaretki” oli mennyt myttyyn.

Tuoden ilmi neuvostokansan mielialan runoilija Majakovski teki purevaa pilkkaa maahanhyökkääjien ja valkokaartilaiden seikkailupolitiikan epäonnistumisesta:

Ententen muorit
sotatielle suori,
Pietaria kohti
joukkonsa he johti...
Samaa tietä luovi
von der Goltzin huovit,
Mamontovit jurot,
Petljurat ja Skurot...
Kansainliitto tankit
hankki sekä frangit...
Turhaan meni vaivat —
selkäänsä he saivat.

5. Puolueen IX edustajakokous. Tilanherrojen ja porvariston Puolan joukkojen ja Wrangelin murskaaminen. Intervention ja kansalaissodan päättyminen

Murskaamalla maahanhyökkääjät ja valkokaartilaiset Neuvostovaltio oli saanut hetkeksi hengähdystauon. Ententen maiden täytyi luopua saarrosta. Tammikuussa 1920 Ententen maiden ylin neuvottelukunta katsoi tarpeelliseksi sallia Neuvosto-Venäjän kanssa tapahtuvan tavaravaihdon. Bolševikkipuolue sai estettyä Venäjän eristämisen. Itämerenmaiden kanssa solmittu rauha ja saarron lopettaminen helpottivat Neuvostomaan taloudellista asemaa.

Neuvostovalta ryhtyi heti kunnostamaan taloutta, jota Ententen maiden sotaretket olivat pahasti runnelleet.

Tasavallan yleinen taloudellinen tila oli niihin aikoihin varsin tukala. Maatalous tuotti vain puolet siitä, mitä se oli tuottanut ennen sotaa. Rautatiet, tehtaat ja muut tuotantolaitokset eivät saaneet kylliksi polttoaineita. Monet tuotantolaitokset oli tuhottu. Rautateiden rappiotila pahensi vuorostaan tasavallan elintarviketilannetta vaikeuttaen elintarvikkeiden kuljetusta teollisuuskeskuksiin ja rintamalle.

Lyhyt hengähdystauko antoi puolueelle mahdollisuuden siirtää enemmän voimia taloudelliseen rakennustyöhön ja valmistella kansalaissodan viemistä voittoisaan loppuun. Imperialistien uuden sotilaallisen hyökkäyksen uhka oli yhä olemassa. Siitä syystä ei voitu ryhtyä kotiuttamaan Punaista Armeijaa. Puolue teki päätöksen sotatoimiyhtymien käyttämisestä taloudellisessa rakennustyössä. Ukrainassa, Uralilla, Pohjois-Kaukasiassa, Pietarin lähiseudulla ja keskisellä Volgalla muodostettiin työarmeijoita. Kansalaissodan vuosina maa oli antanut Punaiselle Armeijalle tuhansia ammattitaitoisia työläisiä ja bolševikkiorganisaattoreita. Nyt oli Punaisen Armeijan vuoro luovuttaa osa voimistaan kunnostamaan kulkulaitosta, polttoaineteollisuutta ja muita taloudellisen rintaman ratkaisevia kohteita. Keskuskomitea lähetti 5 tuhatta kommunistia työhön kulkulaitokseen. Armeijan bolševikit ryhtyivät järjestämään taistelua, jonka tavoitteena oli Donbassin jälleenrakentaminen sekä Groznyin, Bakun ja Uralin Emban vuoriöljyn kuljetuksen parantaminen. Sotilaselimet ottivat huolehtiakseen kaivos- ja öljyteollisuusyöläisten varustelusta ja palauttivat järjestystä kaivoksissa ja öljykentillä.

Neuvostojärjestelmässä V. I. Lenin näki sen ehtymättömän lähteen, josta saatiin voimia niin sotilaallisia voittoja kuin myös sosialistisen rakennustyön vaikeuksien voittamista varten. Vuoden 1920 alussa V. I. Lenin hahmotteli rohkean ja täysin tieteellisen suunnitelman Venäjän sähköistämiseksi 10—20 vuodessa.

„Se pitää esittää heti”, V. I. Lenin kirjoitti, „havainnollisesti, yleistajuisesti, joukoille innostaaksemme niitä

selvällä ja näkyvällä (*tieteellisesti* täysin pätevällä) perspektiivillä: siis työhön vain, ja 10—20 vuodessa me *sähköistämme* koko Venäjän, niin teollisuuden kuin maataloudenkin” (Teokset, 35. osa, s. 370).

Maaliskuussa 1920 Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi perustettavaksi GOELRO'n (Venäjän sähköistämisen valtionkomitea), jonka johtoon tuli G. M. Kržižanovski. Komitea laati suunnitelman, joka edellytti rakennettavaksi 30 suurta sähkövoima-asemaa yhteisteholtaan puolitoista miljoonaa kilowattia.

Vuoden 1920 maaliskuun 29. pn ja huhtikuun 5. pn välisenä aikana pidetty puolueen IX edustajakokous hahmotteli sosialistisen rakennustyön suuntaviivat uuden hengähdystauon ajaksi. Edustajakokouksessa oli edustettuna yli 600 tuhatta puolueen jäsentä. VIII edustajakokouksesta kuluneen vuoden aikana puolueen jäsenmäärä oli kaksinkertaistunut, vaikka taisteluissa maahanhyökkäjiä ja valkokaartilaisia vastaan ollut huomattavia menetyksiä. Ankaran kansalais sodan vaikeina aikoina tapahtunut puolueen jäsenmäärän kasvu oli selvä todistus puolueen politiikan oikeellisuudesta ja puolueen lujasta yhteydestä työväenluokkaan, työätekeviin joukkoihin.

Tärkeimpiä kysymyksiä edustajakokouksen päiväjärjestyksessä olivat taloudellisen rakennustyön vuorossa olevia tehtäviä ja ammattiliittoja koskevat kysymykset. Näitä kysymyksiä valaistiin Keskuskomitean toimintaselostuksessa, jonka teki V. I. Lenin. Edustajakokouksen päätöslauselmassa „Taloudellisen rakennustyön vuorossa olevista tehtävistä” korostettiin, että maan taloudellisen uudestirakentamisen perusehtona on yhtenäisen taloussuunnitelman järkähtämätön toteuttaminen. Tämän suunnitelman pohjana tuli olla maan sähköistäminen. Päätöslauselmassa osoitettiin, missä järjestyksessä oli ratkaistava yhtenäisen suunnitelman perustehtävät: a) ensi vuorossa oli kulkulaitoksen tilan parantaminen, ehdottoman välttämättömien vilja-, polttoaine- ja raaka-ainevarojen kuljetus ja varaus; b) koneiden valmistus kulkulaitosta ja poltto- sekä raaka-ainesten ja viljan tuotantoa varten; c) kulutustarvikkeiden tuotantoa palvelevan koneenrakennuksen voimaperäinen kehittäminen; d) kulutustarvikkeiden voimaperäinen tuottaminen. Edustajakokous kehotti vetämään tuotannolliseen työhön koko teollisuusproletariaatin, järjestämään joukkomobilisoinnin työvelvollisuuden pohjalla, suorittamaan talouden sotilaallistamisen ja käyttämään laajassa mitassa sotilasosastoja taloudellisella rintamalla. Erikoisesti kiinnitettiin huomiota kilpailun järjestämiseen. Teollisuuden johtamiseen nähden edustajakokous osoitti välttämättömäksi sentralisaation säilyttämisen ja kehittämisen sekä yhden henkilön johtovallan voimistamisen. Samalla kehoitettiin ottamaan huomioon paikalliset erikoisuudet, muodostamaan alueen kansantalousbyroita sellaisia laajoja piirejä var-

ten, jotka sijaitsevat kaukana keskuksesta ja ovat taloudellisten edellytystensä puolesta omalaatuisia, sekä vetämään joukot laajemmassa mitassa mukaan teollisuuden hallintaan.

Koska interventio ja kansalaissota eivät olleet vielä päättyneet, edustajakokouksen päätös taloudellisesta rakennustyöstä pohjautui sotakommunismipolitiikkaan.

Puolueen taloudellisessa rakennustyössä ottamaa linjaa vastaan esiintyi ns. „demokraattisen sentralismin” ryhmä (T. Sapronov, V. Osinski, V. Smirnov). Tämä ryhmä vastusti vanhojen spesialistien käyttöä, yhden henkilön johtovaltaa tuotantolaitoksissa ja vaati rajatonta kollegiaalisuuden soveltamista. „Demokraattisen sentralismin” ryhmä yritti saada puolueen luopumaan tärkeimmästä organisatorisesta periaatteestaan — demokraattisesta sentralismista. Tätä puoluetta vastaan tehtyä hyökkäystä tukivat edustajakokouksessa Rykov ja Tomski, jotka niin ikään vastustivat yhden henkilön johtovaltaa ja tunnustivat kollegiaalisuuden siksi ainoaksi periaatteeksi, jota tuli noudattaa teollisuuden johtamisessa Korkeimmasta Kansantalouselneuvostosta alkaen aina tehtaan hallintoon saakka. Edustajakokous torjui nämä puolueenvastaiset ehdotukset.

Ammattiliitoista hyväksymässään päätöslauselmassa edustajakokous osoitti välttämättömäksi työtätekevien aktiivisen osallistumisen taloudelliseen rakennustyöhön ja velvoitti puoluejärjestöt vetämään ammattiyhdistysten välityksellä mahdollisimman laajat työtätekevien joukot mukaan työrintamalla alkaneeseen rynnistykseen.

IX edustajakokouksen päätösten mukaisesti työväki ryhtyi kaikkialla maassa kunnostamaan kansantaloutta. Työkuri parani tuotantolaitoksissa. Kulkulaitos toimi paremmin. Moskovan—Kasaanin rautatie, joka oli antanut alun talkooaatteelle, merkittiin Punaiseen kunniaauluun. Rauhanomaiseen sosialistiseen rakennustyöhön siirtymisen perspektiivi herätti neuvostoihmisissä mitä suurinta luomisintoa. Tämä luomisinto ilmeni erikoisen selvästi vuoden 1920 vappuna, jonka puolueen IX edustajakokous oli julistanut Yleisvenäläiseksi talkoopäiväksi. Moskovassa osallistui talkoisiin lähes puoli miljoonaa ja Pietarissa noin 200 tuhatta työtätekevää. Kommunistit olivat ensi riveissä innostaen joukkoja työsankaruudellaan. Talkoihin osallistuivat puolueen ja hallituksen johtohenkilöt. Kremlin talkootöissä oli mukana V. I. Lenin. Michelsonin tehtaan talkoisiin osallistui M. I. Kalinin. Kymmenet miljoonat työtätekevät osoittivat Yleisvenäläisissä talkoissa olevansa valmiita osoittamaan puolueen kutsuessa yhtä suurta itseuhrautuvaisuutta rauhanomaisessa työssä kuin puolustaessaan sosialistista Isänmaataan sotarintamalla.

Mutta imperialistit keskeyttivät taaskin hengähdystauon ja estivät jatkamasta rauhanomaista sosialistista rakennustyötä. Neuvostomaahan tekemiensä sotaretkien epäonnistumisesta

huolimatta Ententen maat suoriutuivat uudelle sotaretkelle asetaen päävoimaksi Neuvostomaata vastaan porvarien ja tilanherrojen Puolan.

Maahanhyökkäjiä ja valkokaartilaisia vastaan käymänsä sodan alusta alkaen Neuvostohallitus oli ehdottanut monta kertaa Puolalle rauhan tekoa. Vuoden 1920 alussa Neuvostohallitus tarjosi jälleen rauhaa. Puolan imperialistit haaveilivat kuitenkin neuvostoalueiden anastamisesta. Puolan porvaristo oli taloudellisessa ja poliittisessa suhteessa kokonaan riippuvainen imperialistisista maista. Puolan tilanherrojen ja porvariston asema oli epävakaa. Työtätekevät joukot, ennen kaikkea proletariaatti, esiintyivät yhä useammin hallitsevia luokkia vastaan. Englannin, Ranskan, USA:n samoin kuin Puolankin hallitsevat piirit pelkäsivät vallankumouksellisen liikkeen voimistumista ja piti-vät sotaa Neuvostomaata vastaan sinä keinona, jolla kansa oli käännettävissä pois vallankumouksesta. Puolan kommunistinen puolue vastusti jyrkästi Puolan imperialistien aggressiivista sotaa. Se selitti työtätekeville, että sota Neuvostotasavaltaa vastaan on samalla sotaa Puolan työtätekeviä vastaan.

Ententen maiden johtomiehet ja Puolan vallanpitäjät arvosti-vat sitä paitsi Neuvostohallituksen rauhantarjoukset heikkouden merkiksi ja toivoivat saavansa sodan avulla likvidoiduksi Neu-vostovallan. Huhtikuun 25. p:nä 1920 Puolan armeija hyökkäsi Neuvostomaahan ja valtasi Kievin. Puolan avuksi imperialistit heittivät Wrangelin valkokaartilaisarmeijan, joka sijaitsi Krimillä.

Neuvostotasavallan oli jälleen pakko keskittää voimansa tais-teluun maahanhyökkäjiä ja valkokaartilaisia vastaan. Touko-kuun 23. p:nä 1920 julkaistiin VKP(b):n Keskuskomitean teesit „Puolan rintama ja tehtävämme”. Kehottaen työläisiä ja talon-poikia mobilisoimaan kaikki voimansa vihollisen lyömiseksi puo-lue ja Neuvostohallitus tähdensivät, ettei Neuvostomaa pyri loukkaamaan Puolan riippumattomuutta ja suvereniteettia ja että Puolan työtätekevät päättävät itse tulevaisuudestaan. „...Kimppuumme hyökänneiden Puolan valkokaartilaisien murs-kaaminen”, sanottiin teeseissä, „ei muuta vähääkään suhtautu-mistamme Puolan riippumattomuuteen”.

Punaista Armeijaa vahvistettiin kommunisteilla. Noin puolet puolueen jäsenistöstä — yli 300 tuhatta henkilöä — oli armei-jassa. Sen lisäksi armeijassa oli noin 70 tuhatta nuorisoliitto-laista.

Toukokuun puolivälissä aloitettiin hyökkäys Länsirintamalla. Sitä ei kuitenkaan oltu valmisteltu riittävästi, minkä vuoksi se ei johtanut menestykseen. Hyökkäys kahlitsi tosin vihollisen voimia helpottaen siten tilannetta Lounaisrintamalla. Etelästä siirretty 1. ratsuarmeija suoritti kesäkuun alussa valkopuolalais-ten rintaman läpimurron Ukrainassa. Ratsuarmeijan jälkeen siirtyivät myös muut Lounaisrintaman joukot hyökkäykseen

tuottaen tappioita vihollisarmeijalle. Länsirintamankin joukot aloittivat vuoden 1920 heinäkuun alussa hyökkäyksen. Heinäkuun lopulla ne ylittivät Puolan rajan, samalla kun Lounaisrintaman joukot etenivät Länsi-Ukrainaan. Rintamalinja läheni Puolan pääkaupunkia Varsovaa.

Punaisen Armeijan voitot innoittivat Lännen työväenluokkaa. Englannissa, Ranskassa, USA:ssa, Italiassa ja Tšekkoslovakiassa voimistui liike, jonka tunnukseksi oli „Kädet irti Neuvosto-Venäjältä”! Työläiset kieltäytyivät lastaamasta aseita Puolaa varten ja järjestivät lakkoja.

Kominternin I kongressin jälkeen kommunistinen liike saavutti kaikkialla maailmassa huomattavaa menestystä. Toukuussa 1919 Bulgarian sosialidemokraattinen työväenpuolue („tesnjakit”) muuttui kommunistiseksi puolueeksi.

Vuoteen 1920 mennessä perustettiin kommunistinen puolue USA:ssa, Englannissa, Jugoslaviassa, Espanjassa, Turkissa ja muissa maissa. Kommunistiset puolueet muodostuivat enimmäkseen sosialistisista puolueista eronneiden vasemmistoryhmien pohjalla. Nuorilla puolueilla ei ollut vielä joukkotyökokemusta; sosialidemokraattisten puolueiden perinteet, vanhat taistelumuodot häittäsivät tietystä määrin niiden toimintaa. Lisäksi näissä nuorissa kommunistisissa puolueissa muodostui „vasemmisto”-ryhmiä, jotka eivät hyväksyneet mitään työväenluokan entisiä taistelutapoja, vastustivat parlamentin hyväksikäyttöä, vaativat niiden ammattiliittojen boikotointia, jotka olivat joutuneet taantumuksellisten käsiin. Tällaisen politiikan seurauksena saattoi olla vain irtautuminen joukoista, lahkolaisuus ja puolueen merkityksen aliarviointi. Näitä virheitä puolusteltiin vasemmistolaisella fraseologialla: „vasemmistolaiset” yrittivät esittää taktiikkansa vallankumoukselliseksi. Tämän laatuiset virheet olivat ominaisia nuorille kasvaville puolueille, joilla ei vielä ollut vallankumouksellisen taistelun antamaa kokemusta. V. I. Lenin luonnehti nämä virheet kommunistisessa liikkeessä ilmenneeksi „vasemmistolaisuus-lastentaudiksi”.

Heinäkuussa 1920 kokoontui Kominternin II kongressi. Kongressin päätehtävänä oli kommunististen puolueiden aatteellinen ja järjestöllinen lujittaminen ja niiden huomion suuntaaminen joukkojen enemmistön kannatuksen hankkimiseen. Kongressin edellä V. I. Lenin oli kirjoittanut kirjan „Vasemmistolaisuus’ lastentautina kommunismissa”. Teoksen päätarkoituksena oli kaikkien kommunististen puolueiden tutustuttaminen Venäjän kommunistien mitä rikkaimpiin kokemuksiin, strategiaan ja taktiikkaan, että veljespuolueetkin olisivat voineet käyttää hyväksi tätä kokemusta. Puolueen luoja ja kasvattaja V. I. Lenin teki yhteenvedot suoritetusta työstä. Hän osoitti, että bolševikki-puolue oli kasvanut, lujittunut ja karaistunut taistellessaan työväenliikkeessä olevaa pahinta vihollista vastaan, joka jää pahimmaksi viholliseksi kansainvälisessäkin mitassa, nimittäin

opportunismia, menševismιά vastaan; niin ikään puolue oli lujittanut taistellessaan pikkuporvarillista vallankumouksellisuutta, „vasemmisto”-opportunisteja sekä eserriä ja anarkisteja vastaan.

Teoksessaan V. I. Lenin selitti, miksi puolue oli valtapuolueeksi tultuaan kestänyt kaikki koettelemukset. Puolue pystyi täyttämään jättiläismäiset tehtävänsä sen ansiosta, että se noudatti mitä tiukinta, todella rautaista kuria, että sen graniitinlujana perustana oli vallankumouksellinen teoria, että sillä oli läheiset yhteydet työtätekeviin ja sitä kannattivat ehdottomasti ja täydellisesti kansanjoukot, jotka olivat oman kokemuksensa perusteella vakuuttuneet bolševismin aatteiden oikeellisuudesta. Analysoidessaan puolueen strategiaa ja taktiikkaa, joiden noudattamisen tuloksena puolue sai voitettua puolelleen työläisjoukot ja kansan enemmistön, V. I. Lenin korosti erikoisesti sitä, että on välttämättömästi oltava mitä läheisimmässä yhteydessä joukkoihin ja toimittava joukkojen keskuudessa kaikissa oloissa, niin vallankumous- kuin perääntymiskaudellakin, ja kaikissa yhteiskunnallisissa järjestöissä, kuten parlamentissa, ammattiliitoissa, osuuskunnissa jne., kaikkialla, missä on joukkoja. V. I. Lenin osoitti, miten vahingollisia ovat työväenliikkeelle „vasemmistolaisten” typerät „teoriat”, heidän kieltäytymisensä toimimasta taantumuksellisissa ammattiliitoissa, parlamenteissa, osuuskunnissa. Kieltäytymällä toimimasta näissä järjestöissä kommunistiset puolueet joutuvat eroon joukoista ja tekevät siten mitä suurimman palveluksen porvaristolle.

„Pitää pystyä kaikkiin uhrauksiin”, V. I. Lenin kirjoitti, „voittamaan suurimmatkin esteet, jotta voitaisiin järjestelmällisesti, sitkeästi, itsepintaisesti ja kärsivällisesti harjoittaa propagandaa ja agitaatiota juuri niissä järjestöissä, yhdistyksissä ja liitoissa, yksinpä kaikkein taantumuksellisimmissakin, missä vain on proletaarisia tai puoliproletaarisia joukkoja” (Teokset, 31. osa, s. 35).

V. I. Lenin neuvoi kommunisteja käyttämään kaikkia taistelumuotoja. Hän teki teoksessaan yhteenvedon siitä strategisesta ja taktillisesta kokemuksesta, jonka Kommunistinen puolue oli saanut proletariaatin diktatuurista käydyin taistelun kaudella samoin kuin proletariaatin diktatuurin ja sosialistisen rakennustyön aikana. V. I. Lenin osoitti, että Venäjän marxilaisten mitä rikkaimmilla kokemuksilla on paitsi kansallinen, myös kansainvälinen merkitys.

„...Venäjän esimerkki”, V. I. Lenin kirjoitti, „näyttää kaikille maille yhtä ja toista ja varsin oleellistakin niiden omasta kiertämättömästä ja läheisestä tulevaisuudesta” (sama, s. 5—6).

V. I. Leninin nerokkaalla teoksella on valtava kansainvälinen merkitys. Siinä esitetyt johtopäätökset otti päätöksensä perustaksi Kominternin II kongressi, johon osallistui edustajia 41 maasta. Kominternin tehtäviä, kommunististen puolueiden osuutta, Kominternin jäseneksi otton ehtoja koskeneiden V. I. Leninin selostusten ja puheenvuorojen pohjalla kongressi hyväksyi päätöslauselman, jossa osoitettiin kommunististen puolueiden osuus proletarisessa vallankumouksessa, vahvasti Kominternin säännöt ja hyväksyi 21 jäsenyysehtoa, jotka perustuivat V. I. Leninin esittämiin uudentyypisen puolueen rakentamisessa noudatettaviin periaatteisiin.

Kommunistisen Internationalen II kongressi kääntyi kaikkien maiden työläisten puoleen kehottaen heitä puolustamaan vallankumouksellista Venäjää. Saksassa ja kaikkialla Keski-Euroopassa voimistui vallankumouksellinen liike. Puolassa proletariaatti esiintyi päivä päivältä yhä aktiivisemmin. Belostokissa perustettiin Puolan väliaikainen vallankumouskomitea, joka kutsui työtätekeviä taisteluun tilanherroja ja kapitalisteja vastaan.

Puolan imperialistien tappio aiheutti tunteen muutoksen maailman tilanteessa. Tuho uhkasi paitsi Puolan kapitalistista valtakomentoa, myös koko sitä Versailles'in järjestelmää, jonka Ententen maat olivat luoneet Euroopassa maailmansodan päätyttyä. Ententen maat tekivät kaikkensa pelastaakseen porvariston diktatuurin Puolassa. Englanti ja Ranska uhkasivat aloittaa sotatoimet Neuvosto-Venäjää vastaan. Ranska lähetti valtavan määrän sotatarvikkeita ja suuren joukon upseereita ja neuvonantajia Puolaan. Saadakseen lohkaistuksi Krimin niemimaan Venäjältä ja luoduksi suotuisimmat edellytykset Puolan päänien vastahyökkäystä varten Englanti vaati Neuvostohallitusta keskeyttämään neuvostojoukkojen hyökkäyksen ja solmimaan välirauhan Wrangelin kanssa sekä tarjoutui toimimaan välittäjänä Neuvosto-Venäjän ja Puolan välisen rauhan aikaansaamiseksi.

Ententen maiden avustamana Puolan valkoisen armeijan johto mobilisoi reservinsä ja aloitti elokuun puolivälissä 1920 vastahyökkäyksen. Neuvostojoukkojen täytyi perääntyä. Hyökkäys Varsovaan ei onnistunut.

Sotatoimien epäonnistuminen Puolan rintamalla elokuussa johtui huomattavalta osaltaan neuvostojoukkojen sotilasjohdon virheistä: neuvostojoukkojen eteneminen oli ollut liian nopeaa, ne eivät ehtineet varmistaa asemiaan, täydennystä ei saatu aikanaan ja ampumatarvikkeiden kuljetus häiriintyi. Puolalaisien valkokaartilaisien kiireellistä perääntymistä luultiin heidän armeijansa täydelliseksi tappioksi, vaikka puolalaisten valkokaartilaisien tarkoituksena oli siirtää miehistö ja kalusto pois iskun alta. „Hyökätessämme”, V. I. Lenin sanoi, „teimme epäilemättä virheen etenemällä liian nopeasti miltei Varsovaan asti...

ja tämä virhe johtui siitä, että arvioimme ylivoimamme liian suureksi” (Teokset, 32. osa, s. 149).

Mutta syynä epäonnistumisiin eivät olleet ainoastaan sotilaalliset erehdykset. Osa Puolan työläisistä ja muista työtätekevästä oli johdettu harhaan. Puolan vallanpitäjät käyttivät nimittäin hyväkseen sitä, että työtätekevät vihasivat Puolaa orjuuttanutta tsaristista Venäjää, ja kuvasivat Punaisen Armeijan vapaustaistelun ulkomaiseksi maahanhyökkäykseksi. Työtätekevät eivät kyenneet huomaamaan petosta. Punaisen Armeijan epäonnistumisten syynä oli niin ikään se, että Neuvostomaan oli käytävä sotaa kahdella rintamalla, lännessä ja etelässä. Omalta osaltaan vaikutti asiaan myös kansantalouden ja kulkulaitoksen rappiotila.

Syyskuussa siirrettiin rintamalle reservejä ja neuvostojoukot varustautuivat antamaan uuden iskun porvarien ja tilanherrojen Puolalle. Puolan hallitus pelkäsi tätä iskua ja suostui lokakuussa tekemään välirauhan, joka sittemmin vakiintui rauhaksi. Vaikka Varsovan edustalla olikin epäonnistuttu, Neuvostomaa sai huomattavan voiton. Sota päättyi, kuten V. I. Lenin sanoi, „rauhaan, joka oli meille edullisempi kuin se, jota tarjosimme Puolalle huhtikuussa” (Teokset, 31. osa, s. 457).

Maailman imperialistien tukemina Puolan taantumuksellisten piirien onnistui kuitenkin lohkaista Neuvosto-Ukrainasta ja Neuvosto-Valko-Venäjästä näiden läntiset alueet.

Puolan sodan päätyttyä Neuvostohallitus sai mahdollisuuden keskittää voimansa Ententen maiden viimeistä hallitsijaehdokasta Wrangelia vastaan. Keskuskomitea kääntyi kaikkien puoluejärjestöjen puoleen kirjelmällä, jossa velvoitettiin mobilisoimaan kommunisteja rintamalle, nostattamaan ammattiliitot ja työläiset taisteluun valkokaartilaisia vastaan. Etelärintaman Vallankumouksellinen sotaneuvosto laati M. V. Frunzen johdolla ja puolueen KK:n ja Neuvostohallituksen ohjeiden mukaisesti suunnitelman Wrangelin murskaamiseksi. Neuvostojoukkojen miesvahvuuksia onnistuttiin lisäämään Wrangelin joukkoja suuremmiksi. Puolueen kutsusta puoluejärjestöt ja nuorisoliitto lähettivät Etelärintamalle yli 10 tuhatta kommunistia ja nuorisoliittolaista.

Ankarien taistelujen tuloksena Wrangel joutui perääntymään Krimille. Marraskuussa 1920, suoritettuaan sankarillisen rynnäkön Perekopin kannaksella, Punaisen Armeijan joukot murtautuivat Krimille ja puhdistivat sen vihollisista.

Interventio ja kansalaissota oli nyt päättynyt Venäjällä. Tosin Kaukoidässä maahanhyökkääjien ja valkokaartilaiden viimeiset ryhmät saatiin murskatuksi lopullisesti vasta 1922, mutta vihollisen päävoimat, joita vastaan taistelllessaan Neuvostomaan oli täytynyt jännittää voimansa äärimmilleen, oli lyöty ja karkotettu häpeällisen tappion kärsineinä Neuvostomaan kamaralta.

Kansa oli puolustanut voitokkaasti Neuvostovaltaa ja Synninmaansa riippumattomuutta. Nuori Neuvostovaltio oli selviytynyt voittajana koko maailman imperialisteja vastaan käymästään kaksintaistelusta.

6. Miksi Neuvostovalta voitti. Kansalaissodan opetukset

Se, että Punainen Armeija voitti maahanhyökkääjät ja valkokaartilaiset, johtui pääasiallisesti seuraavista seikoista:

1. Venäjän työläiset ja talonpojat olivat vapautuneet tilanherrojen ja kapitalistien vallasta ja taistelivat edelleen kansalaissodassa oman valtansa vakauttamisen puolesta voidakseen luoda sosialistisen yhteiskunnan, jossa ei ole ihmisen harjoittamaa toisen ihmisen riistoa. Neuvosto-Venäjän työtätekevien käymä kansalaissota oli oikeutettua sotaa. Neuvostovallan politiikka, jonka vuoksi Punainen Armeija oli käynyt sotaa, oli oikeaa, kansan etujen mukaista politiikkaa, ja kansa tuki sitä kuten ainakin omaa politiikkaansa. Punainen Armeija — tämä kansan luomus — puolusti kansan etuja, kun sitä vastoin valkokaartilaiset ja maahanhyökkääjät taistelivat kansaa vastaan. Tämän tajuaminen teki mahdolliseksi sen, että neljä vuotta kestäneen imperialistisen maailmansodan näännyttämät ja vastustuskyvyttömiltä näyttäneet kansanjoukot löysivät itsestään voimia viedäkseen voittoon ennennäkemättömän vaikean kansalaissodan.

2. Niitä perustekijöitä, joiden ansiosta Neuvostomaa voitti maahanhyökkääjät ja valkokaartilaiset, oli maan yhteiskunta- ja valtiorakenne, jonka perustana oli työläisten ja talonpoikien luja liitto ja kansojen ystävyys. Taistelussa tilanherroja, kapitalisteja ja koko maailman porvaristoa vastaan muodostui ja lujittui työväenluokan ja talonpoikaiston sotilaspoliittinen liitto. Tämän liiton taloudellisena perustana oli se, että talonpoika sai työläisvaltiolta maata ja suojan tilanherroja ja kulakkeja vastaan ja työläiset saivat talonpojilta elintarvikkeita elintarvikeveron muodossa.

Se, että joukot tulivat omakohtaisen kokemuksensa perusteella tuntemaan intervention ja valkokaartilaisuuden kauhut, lujitti työläisten ja talonpoikien liittoa.

Sota asettaa maan kaikki voimat koetukselle. Imperialistiset sodat kärjistävät luokkaristiriitoja, jotka johtavat vallankumoukseen, kuten Venäjän ja monien muiden maiden maiden kokemus on osoittanut. Vapaussota maahanhyökkääjiä ja valkokaartilaisia vastaan nostatti kansassa isänmaallista innostusta, ja sen seurauksena oli maan sisäinen lujittuminen. Ne ankarat iskut, joita ulkomaiset valloittajat ja valkokaartilaiset onnistuivat antamaan pyrkiessään tukahduttamaan vallankumouksen ahjon, nujertamaan Neuvostotasavallan, karaisivat työläisiä ja talonpoikia,

lujittivat heidän liittoaan ja he ryhmittivät entistä tiiviimmin puolueen ympärille. Tässä ilmeni Neuvostovallan luonteenomainen, elimellinen piirre: Neuvostovalta yhdistää kansaa eikä hajota sitä.

3. Neuvostovallan oikea kansallisuuspolitiikka oli Neuvostomaan voiton tärkeimpiä syitä. Tämä politiikka yhdisti Venäjän kaikkien aikaisemmin sorrettiina olleiden kansojen työtätekevät taisteluun maahanhyökkääjiä ja vastavallankumousta vastaan. Päästyään jossakin voitolle vastavallankumoukselliset saattoivat heti seuraavana päivänä voimaan entisen kansallisuussortojärjestelmän. Aikaisemmin sorrettiina olleiden kansojen työtätekevät vakuutuivat oman kokemuksensa perusteella, että vain Neuvostovalta voi taata pysyvästi kansojen todellisen vapauden ja kansallisen riippumattomuuden. Kansalaissodassa lujittui eri kansallisuutta olevien työtätekevien liitto. He taistelivat rinta rinnan Punaisen Armeijan riveissä.

4. Vihollisen selustassa toimineet partisaanit auttoivat suuressi Punaista Armeijaa. Kommunistisen puolueen järjestämät ja ohjaamat partisaaniosastot tekivät vihollisen olon kerrassaan sietämättömäksi: häiritsivät selustayhteyksiä, tuhosivat miesvoimaa ja sotakalustoa, runtelivat miehittäjien valtakoneistoa. Sitomalla huomattavia vihollisvoimia partisaanit auttoivat siten Punaista Armeijaa.

5. Neuvostovallan ulkopoliittika auttoi niin ikään Punaista Armeijaa voittamaan. Keskuskomitean välittömällä johdolla Neuvostohallitus noudatti johdonmukaisesti kaikkien, niin suurten kuin pientenkin, kansojen tasa-arvoisuuteen tähtäävää politiikkaa, käytti taitavasti hyväksi imperialististen maiden syvälisiä sisäisiä ristiriitoja, vastustajien erehdyksiä ja lujitti siten proletaarivaltion asemia.

6. Punaista Armeijaa auttoi voittamaan maailman proletariaatin vallankumouksellinen taistelu interventiota vastaan. Kapitalististen maiden työtätekevät asettivat esteitä asekuljetuksille, perustivat „Kädet irti Venäjästä” -komiteoita vaikeuttaen siten maahanhyökkääjien toimia ja auttaen Neuvostomaan työtätekeviä. Puhuessaan kansainvälisestä solidaarisuudesta V. I. Lenin sanoi, että

„...nimenomaan tämä kannatus, tämä myötätunto, jota meitä kohtaan ovat osoittaneet työtätekevät joukot — niin työläisjoukot kuin talonpoikienkin, maanviljelijöiden joukot — kaikkialla maailmassa, yksinpä niissäkin valtakunnissa, jotka suhtautuvat meihin muita vihamielisemmin, nimenomaan tämä kannatus ja tämä myötätunto ovat olleet viime kädessä ratkaisevimpana alkuaiheena, ratkaisevimpana syynä siihen, että kaikki meitä vastaan tehdyt rynnistyukset ovat lopulta epäonnistuneet...” (T e o k s e t, 33. o s a, s. 119).

7. Neuvostokansan voiton, Punaisen Armeijan voiton ratkaisevana edellytyksenä oli se, että johdossa oli Kommunistinen puolue, joka osasi nostaa, mobilisoida ja järjestää proletariaatin ja työtätekevän talonpoikaiston valtavat joukot taisteluun vihollista vastaan.

Punaisen Armeijan suurenmoiset voitot ovat osoituksena siitä, miten suuri on kansan voima, kun kansaa johtaa kokenut bolševikkipuolue. Koko taistelua johti puolueen Keskuskomitea V. I. Leninin johdolla. Keskuskomitea ratkaisi kaikki kysymykset, jotka koskivat sodankäyntiä, voimien sijoittelua, varustelua, strategisten suunnitelmien laatimista. Puolue noudatti lujaa linjaa taistelussa kaikenlaisia vastavallankumouksellisia hankkeita vastaan ja vaali proletariaatin ja talonpoikaiston liittoa. Samalla kun puolue kävi säälimätöntä taistelua vihollisia vastaan, kaikkia vastavallankumouksellisuuden ilmentymiä vastaan, se noudatti joustavaa taktiikkaa horjuvia pikkuporvarillisia välikerroksia ja puolueita kohtaan, käännäyttäen ja vetäen kansan puolelle kaikki ne, jotka tunnustivat Neuvostovallan ja olivat valmiita puolustamaan sitä.

Keskuskomitean kutsusta kommunistit astuivat armeijan palvelukseen. Puolue menetti ainakin 50 tuhatta jäsentään, jotka antoivat henkensä vallankumouksen asian edestä. Mutta siitä huolimatta puolueen jäsenmäärä kaksinkertaistui sodan aikana. Satoja tuhansia luokkatietoisimpia työläisiä ja talonpoikia liittyi puolueeseen ja kävi läpi miehuutta vaatineen taistelun koulun. Kansalaissodassa karaistui puolueen entiset johtajakaaderit, V. I. Leninin taistelukumppanit ja oppilaat, suuren voittoisan vallankumouksen järjestäjät, ja nousi uusia johtajakaadereita, joiden tehtäväksi tuli sodan jälkiseurauksen poistaminen ja sosialistisen yhteiskunnan rakentaminen. Heidän joukossaan olivat A. A. Andrejev, A. S. Bubnov, F. E. Dzierżyński, M. V. Frunze, S. I. Gusev, N. S. Hruštšev, J. M. Jaroslavski, M. I. Kalinin, S. M. Kirov, S. V. Kosior, V. V. Kuibyšev, L. Z. Mechlis, A. I. Mikojan, G. K. Ordžonikidze, G. I. Petrovski, P. P. Postyšev, J. V. Stalin, J. M. Sverdlov, N. M. Švernik, J. A. Štšadenko, K. J. Vorošilov, R. S. Zemljatška ja A. A. Ždanov.

Yhdessä joukkojen kanssa ja joukkojen eturinnassa bolševikkipuolue, joka johti koko valtavaa taistelua, sai kaikkialla: niin selustassa kuin rintamallakin sekä maanalaisella toiminnallaan aikaan sen, että Punainen Armeija voitti kansalaissodan. Arvioidessaan, mitä osaa Kommunistinen puolue oli esittänyt kansalaissodassa, V. I. Lenin sanoi:

„...ihme, joka nyt on tapahtunut, saattoi tapahtua vain sen ansiosta, että puolue oli vartiopaikallaan, että puolue noudatti mitä tiukinta kuria, ja siksi, että puolueen auktoriteetti oli yhdistämässä kaikkia hallinnonhaaroja ja laitok-

sia ja KK:n antamaa ohjelauseetta noudattivat yksimielisesti kymmenet, sadat, tuhannet ja vihdoin miljoonat, ja vain siksi, että antauduttiin ennenkuulumattomiin uhrauksiin” (Teokset, 30. osa, s. 416).

Maahanhyökkääjien ja valkokaartilaisten nujertamisella oli valtava merkitys, eikä yksin Neuvostomaan kansojen kannalta katsoen, jotka säilyttivät riippumattomuutensa ja vallankumouksen aikaansaannokset ja saattoivat jatkaa imperialistien aseellisen maahanhyökkäyksen keskeyttämää sosialistista rakennustyötään. Venäjän kansalaissodan opetuksilla on myös suuri kansainvälinen merkitys.

1. Intervention epäonnistuminen ja Venäjän kansalaissodan tulokset todistivat koko maailman työtätekeville, että mitkään sisäiset vastavallankumoukselliset voimat eivät voi murtaa kansanvaltaa, joka pohjautuu työväenluokan johtamaan proletariaatin ja talonpoikaiston liittoon. Mikään vallasta suistettu luokka ei tietenkään antaudu taistelutta, koettamatta kaikkia vastarinnan mahdollisuuksia. Saattaakseen kansan jälleen valtansa alle Venäjän tilanherrat ja porvaristo turvautuivat kaikkiin keinoihin: petomaiseen terroriin, tihutyöhön, salamurhiin, verisiin kapinoihin. Mutta ne osoittautuivat voimattomiksi vastustamaan kansaa, jota johtaa Kommunistinen puolue. Intervention, ulkomaiden imperialistien aseellinen sekaantuminen, antoi intoa kukistetuille riistäjäluokille, ja nämä lähtivät ase kädessä vastustamaan kansaa saattaen maan pitkälliseen ankaaraan sotaan. Englannin, Ranskan, USA:n, Japanin ja Saksan imperialistien syytä oli, että Neuvostomaan työtätekevät saivat kestää tavattomia kärsimyksiä ja antaa lukemattomia uhreja.

2. Intervention tappio Venäjällä osoitti kaikille ja varsinkin riippuvaisuussuhteessa oleville ja sorretuille kansoille, että maailman imperialismi voidaan lyödä ja murskata. Punaisen Armeijan voitot osoittivat Idän kansoille, että vaikka ne olisivat kuinka heikkoja ja vaikka imperialismi olisi kaikkine teknillisine välineineen ja hyvinkoulutettuine armeijoineen kuinka vahva tahansa, niin taistelu imperialismia vastaan ei ole suinkaan toivotonta ja kansojen vapautuminen on käytännössä mahdollista. Maailman mahtavimpien maiden hyökkäyksen kestäneen Neuvostotasavallan esimerkki on innostanut orjuutettuja kansoja ja voimistanut kansallista vapausliikettä kaikkialla maailmassa.

3. Ulkomaisia maahanhyökkääjiä ja heidän valkokaartilaisia valtiasehdokkaitaan vastaan käyty taistelu osoitti koko maailman työtätekeville Neuvostovallan internationaalisen luonteen. Neuvostot liittivät yhteen Venäjän kaikki kansat, kaikki kansallisuudet. Etujansa puolustaessaan Venäjän työläiset ja talonpojat puolustivat samalla kaikkien maiden työtätekevien

etuja. Taistelemalla maahanhyökkääjiä vastaan Neuvosto-Venäjän työtätekevät sitoivat imperialistien voimia, heikensivät niitä ja auttoivat siten kapitalististen maiden työläisiä saamaan menestyksiä taistelussa niiden omaa porvaristoa vastaan. Maailman proletariaatti ymmärsi, että Neuvostovalta puolustaa senkin etuja, ja siitä syystä maailman proletariaatin taistelu interventiota vastaan ei ollut ainoastaan neuvostokansan auttamista, vaan myös vallankumouksellista sotaa omia riistäjiä vastaan.

4. Intervention ja kansalaissodan kaudella ratkaistiin käytännössä kiista, onko neuvostodemokratia parempi porvarillista demokratiaa. Työtätekevät varmistuivat siitä, että missään maassa ei ole niin suurta todellista vapautta ja todellista tasa-arvoisuutta kuin Neuvostomaassa, missä on päästy kokonaan vapaaksi riistäjäluokista, tilanherroista ja porvaristosta. Venäjän tapahtumat toivat ilmi neuvostojärjestelmän todellisen kansanvaltaisuuden. Kaikissa, yksinpä demokraattisimmissakin kapitalistisissa maissa sodan mukana seurasi demokraattisten vapauksien rajoittaminen, perustuslain rikkominen tai unohtaminen, joukkoihin kohdistuneen väkivallan voimistuminen, terrori, sotilaskurin alaista pakkotyötä työläisille. Venäjän kansalaissodan seurauksena lisääntyi valtavasti joukkojen aktiivisuus, jotka nousivat taisteluun, ja uusia työtätekevien kerroksia tuli mukaan poliittiseen toimintaan. Yksistään kansalaissodan vuosina kutsuttiin koolle kolme Neuvostojen yleisvenäläistä edustajakokousta, joiden edellä pidettiin säännöllisesti lukuisia volosti-, ujesti- ja kuvernementtikokouksia. Neuvostoperustuslaki oli voimassa koko ajan. Tietysti Neuvostovalta joutui turvautumaan väkivaltaankin, ja sellaisissa tapauksissa sen toiminta oli päättäväistä ja kovakouraista niin kuin proletariaatin diktatuurin tuleekin olla, mutta väkivaltaa tehtiin vain vihollisille, intervention auttajille ja sisäisen vastavallankumouksen voimille, Koltšakin, Denikinin, Wrangelin asiamiehille ja kannattajille.

Tappio, jonka ulkomaiset imperialistit ja heidän valkokaartilaiset asiamiehensä kärsivät Venäjällä, oli kaikkien maiden työtätekeville osoituksena johdonmukaisen vallankumouksellisen taistelupuolueen johtaman kansan voittamattomuudesta.

„Koskaan ei voiteta kansaa”, V. I. Lenin sanoi, „jonka työläiset ja talonpojat ovat valtaosaltaan tiedonneet, tajunneet ja huomanneet, että he puolustavat omaa valtaansa, Neuvostovaltaa, työväenvaltaa, että he taistelevat sen asian puolesta, jonka voitto takaa heille ja heidän lapsilleen mahdollisuuden käyttää hyväkseen kaikkia siviilityksen hyvyksiä, kaikkia ihmistyön aikaansaannoksia” (Teokset, 29. osa, s. 292).

LYHYITÄ YHTEENVETOJA

Imperialistien aseellisen intervention ja kansalaissodan vuosina 1918—1920 Kommunistinen puolue puolusti uskollisesti työtätekevien aikaansaannoksia ja oli järjestävänä voimana käytäessä isänmaallista sotaa maahanhyökkääjiä ja venäläisiä valkokaartilaisia vastaan, jotka yrittivät kukistaa kansan vallan ja pystyttää Venäjälle jälleen porvariston diktatuurin.

Porvaristo ja tilanherrat, jotka lokakuussa 1917 oli suistettu vallasta, eivät laskeneet aseitaan eivätkä alistuneet kansan valtaan. Käyttäen tukinojanaan eserriä ja menševikkejä, anarkisteja ja nationalisteja entiset hallitsevat luokat turvautuivat kaikkiin keinoihin — alkaen sabotaasista, lahjomisesta ja tuho-työnteosta aina veriseen terroriin saakka — kukistaakseen proletariaatin diktatuurin, mutta ne eivät voineet mitään kansalle. Pyrkiessään saattamaan maassa entiselleen porvariston ja tilanherrain vallan ja omistusoikeuden vastavallankumoukselliset eivät epäröineet kutsua avukseen ulkolaisia sotavoimia, turvautua aseelliseen interventioon, synnyinmaansa paloitteluun ja sen alueiden myyntiin.

Ulkomaiden imperialistit, joita imperialismiin ketjun murtuminen Venäjällä oli pelästyttänyt, lähtivät hyökkäykseen Neuvostovaltaa vastaan, lähettivät Neuvostomaahan aseellisia voimiaan ja antoivat kaikkea apua Venäjän vastavallankumouksellisille, sillä he pelkäsivät Venäjän vallankumouksen sytyttävän vallankumouksen palon heidänkin selustassaan. Siten muodostui sisäisten ja ulkoisten vastavallankumouksellisten voimien yhteinen liittouma. Kolme vuotta maahanhyökkääjät ja valkokaartilaiset yrittivät hukuttaa Neuvostomaan verivirtoihin, tuhosivat sen teollisuuslaitoksia, kaupunkeja ja kyliä, kuristivat maata nälän saartorenkalla kykenemättä silti murtamaan kansan vastarintaa.

Puolue liitti yhteen työtätekevät ja nosti heidät isänmaalliseen sotaan ulkoisia maahanhyökkääjiä vastaan. Puolue asetti maan kaikki voimat palvelemaan sotaa. Noudattamalla oikeaa politiikkaa se sai lujitetuksi proletariaatin ja talonpoikaiston liiton, maan kaikkien kansojen liiton. Se loi mahtavan Punaisen Armeijan, jota innosti tietoisuus, että se kävi oikeutettua sotaa. Neuvostomaa oli koko ihmiskunnan silmissä rauhan, vapauden ja riippumattomuuden puolustaja.

Intervention ja kansalaissodan vaikeista oloista huolimatta puolueessa noudatettiin leniniläisiä puolue-elämän normeja. Keskuskomitean täysistunnot, neuvottelukokoukset sekä puolueen konferenssit ja edustajakokoukset kutsuttiin koolle säännöllisesti. Sodan aikana puolue piti kaksi edustajakokousta, joissa käsiteltiin sellaisia tärkeitä kysymyksiä kuin uuden ohjelman hyväksyminen, laajojen työtätekevien joukkojen vetäminen mukaan neuvostorakennustyöhön, sotalaitoksen järjes-

tely jne., tehtiin yhteenvetoja kokemuksesta, jota puolue oli saanut johtaessaan ensi kerran historiassa sosialistisen yhteiskunnan rakentamista, kokemuksesta, jolla on merkitystä koko maailman proletariaatille.

Kansa vakuuttui siitä, että Kommunistinen puolue pystyy paitsi nostamaan ja järjestämään joukot hävittämään porvariston ja tilanherrojen kansanetujen-vastaisen vallan, myös järjestämään maan puolustuksen ja tuottamaan tappion avoimessa taistelussa sisäisen ja kansainvälisen vastavallankumouksen yhtyneille voimille. Eserrät ja menševikit, anarkistit ja porvarilliset nationalistit paljastivat itsensä paitsi vastavallankumouksen auttajiksi, myös sen aktiivisiksi osanottajiksi, vastavallankumoukselliseksi puolueiksi. Sorrettujen kansojen työtätekevät vakuuttuivat siitä, että kommunistien puolueessa heillä on kansan etujen todellinen puolustaja ja proletariaatin diktatuurissa — ainoa kaikkien kansakuntien vapaan kehityksen tae. Maan kaikkien kansojen proletariaatti ja talonpoikaisto ryhmityivät Kommunistisen puolueen ympärille.

Neuvostokansan miehuullinen taistelu satoi imperialistien huomattavia voimia, heikensi niitä, mikä helpotti Lännen työtätekevien taistelua omien maidensa kapitalisteja vastaan ja vaikutti edistävästi sorrettujen kansojen imperialisminvastaiseen kansalliseen vapausliikkeeseen. Taistelu, jota työtätekevät kävivät kaikkialla maailmassa, samoin kuin kansallisen vapausliikkeen voimistuminen muodostuivat vuorostaan tuntuvaiksi avuksi Neuvostovallalle.

Neuvostomaa oli saanut mahdollisuuden rauhalliseen rinnakkainoloon kapitalististen maiden kanssa ja luonut edellytykset menestyksellistä sosialistista rakennustyötä varten.